

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Mladina v politiki

Vsaka struja, ki hoče s svojimi nazori zmagati in jih v vsakdanjem življenju uveljaviti, ob prvih korakih med narod zadene na mladino. Menda je tako že vse čase kulturne dobe in je tudi danes. Kamorkoli v svet pogledamo, povsod vidimo, da je mladina že popolnoma zasedena ali pa se zanjo potegujejo vse struje, ki hočejo kdaj kaj pomeniti ali kaj velikega izvesti. Človeška narava sama nekako to narekuje, skušnja vseh stoletij pa uči, da je to edina pot, po kateri se je mogoče nadejati uspehov. Nikakor ne podcenjujemo izkušenosti in treznega mišljenja starejšega rodu, treba pa se je živo zavedati tudi čudovite požitljivosti in borbenosti, katere je v največji meri zmogel le mlajši rod. Zato se nihče, ki hoče z idejo osvojiti svet, ne obrne najprej na starejši rod, ki ima sicer že veliko izkušenj za seboj, ampak na mladino, ki jo še ne teže življenjska razočaranja in ki nima pred seboj samo še nekaj let, ampak morda najlepši del življenjske dobe. Kdor je danes mladino zavzel, ta ve, da bo imel v službi svoje ideje mogočen kader, ki bo nosil bremena borbe vsaj nekaj desetletij.

Isti pomen, kakor v idejni borbi ima mladina tudi v političnem življenju. Tudi tu si včasih stojijo nasproti zelo različni nazori, o katerih je že po njihovi naravi mogoče storiti, da se nikdar in v nobenih okoliščinah ne bodo mogli zlit v enega. In čim ostreje je to trenje, tem večji pomen ima mladina, zlasti pa je pomembna njena vloga v takih razmerah, kakor so naše. Zgodovina vseh pokrajin naše države je tekla popolnoma drugače, kakor pa teče ali kakor bi radi, da bi tekla sedanjost. Brez kake užaljenosti ali zoprnosti do starejšega rodu pa opazimo, da jih je le malo, ki bi znali prejšnjo dobo prav povezati s sedanjostjo. Sicer pa izpremembe, ki so se v letu 1918 nad našim ozemljem in nad našim narodom zgodile, res niso malenkost. Vsem, ki danes tvorijo Jugoslavijo, se je takrat domovina razširila. Srbom, ki jim je prej domovina segala samo do Zemuna, se je takrat razširila do Kranjske gore v Alpih. Hrvatom se je razširila na obe strani, da so danes prav tako državljani v dolini Vardarja, kakor ob izviri Save. Tudi Slovencem je takrat padla tradicionalna meja ob Sotli in Kolpi in se jim je domovina raztegnila do Djevdjelije ob grški meji. To so veliki dogodki, ki sicer niso prišli popolnoma iznenada, vendar pa so nam stopili v realnosti popolnoma drugače pred oči, kakor pa smo jih gledali v idejnih gibanjih, ki so te dogodke pripravljala. Kdor ob takih izpremembah preveč lepi na preteklosti, se bo v sedanjosti težko zanašal in bo vedno zadel na kaka nesoglasja, iz katerih ne bo videl izhoda.

Jasno je, da je pomen mladine v takih dobah še posebno velik. Mladina malo ve o preteklosti, včasih celo premalo, teže preteklosti pa sploh ne čuti. V državi že močno dorašča nov rod, ki ni videl nobenega turškega pasa, ki ni nikdar tlačil na ujavah turškega bega, rod, ki ni nikdar videl madžarskega žandarja in madžarskega napisa nad občinsko pisarno svoje domače občine, rod, ki ni nikdar okusil grenke žalitve avstrijskega »beckshauptmanna«, ki se ni nikdar mučil z nemščino v tej ali oni pisarni. Va rod se je pripravil, da bo šel k vojakom, da bo šel na volišče. Iz tega rodu, ki pomni samo Jugoslavijo in ki ve samo za to državno mejo, ki gre po obronkih Balkana, po Vojvodini in po Karavankah in Julijskih Alpah, iz tega rodu, ki je priča snovanju in urejanju nove države, bodo kmalu župani in občinski odborniki, kmalu se bo nanj prevladalo vse breme javnega življenja. Zgodovinsko važno je torej, kako je ta mladina usmerjena in kako porablja svoje moči v dobrobit družbe, iz katere je izrasla.

Vsi, ki so kdajkoli v državi kaj pomenili ali ki so si kdajkoli kak pomen v državi prilastili, so vedno polagali veliko pozornost na mladino. Zlasti to velja za tisto skupino, ki je bila dolgo vrsto let edina dovoljena v državi, ki se je proglasila za edino pravoverno in edino državotvorno, za skupino, ki je znana pod imenom JNS in ki je za državo imela svoje izrazito strankarske namene, ki jih je skušala doseči zlasti potom mladine. Ta je v svoje mladinske vrste spravila vse, karkoli je mogla naloviti. Vzgaja jih v duhu svoje nestrpnosti in v duhu tistih političnih načrtov, ki jih ljudstvo v vseh pokrajinah naše države najbolj iskreno sovraži. Večkrat smo bili že priče sadov take vzgoje, ker mladina ne mara biti polovičarska, tudi na napačni poti ne. Ker pa je mladina najzobje povezana z ljudstvom, ker jo ne motijo nobeni predsodki in ne ovirajo nobeni malenkostni oziri, se mladinske vrste JNS v državi niso mogle razviti niti do večjega števila ne, kaj šele do večjega pomena. Pa tudi o tem, kar se je tam zbralo, ne bo nihče rekel, da je najboljše, kar država v mladem rodu premore.

Najbolj tolažilna lastnost mladine pa je, da se s pogumom grizgije tudi v vprašanja, ki so na prvi pogled strašno zapletena in videti kakor da so nerešljiva. Mladine nič ne moti, če si je na takih vprašanjih že ta ali oni ubijal glavo, pa se mu ni posrečilo najti pametne rešitve. Mladina začne znova, kakor da takih vprašanj še nihče ni načeljal. Tudi vprašanje ureditve naše države je tako, ki je že marsikomu pokazalo, da mu ni kos, da ga preveč moti in slepi preteklost. Je pa važno in obenem silno hvalježno Kdor tu zadene pravo pot, bo zapisal svoje ime v zgodovino petnajst milijonov ljudi. Ni torej čuda, če se mladina tudi s tem vprašanjem peča, če je že v prvih letih svojega zrelega koraka v svet opredelila. Mladina svojo vidi in ljubi odločen korak. Včerajšnji shod JRZ v Belgradu, na katerem je nastopila sama mladina, ki ima pred seboj še leta in leta javnega udejstvovanja, je v odlični meri pokazal, kako naj gre naša nadaljna pot, da bo naravna in da v ljudstvu ne bo odpirala novih ran. Brez skokov, brez nevarnih tveganosti, z zavestjo odgovornosti, ob upoštevanju vsega, kar se je v ljudstvu tekom desetletij tako ukoreninilo, da danes smatra za svoje, pred očmi pa vedno državno skupnost, v kateri ta mladina raste in jo edino pomni — to so pota, po katerih moramo hoditi, ker je mladina zato. Če pa je mladina pripravljena hoditi po njih, pa ne peljejo v megle, ampak v nov rod, ki bo požitljivo vzdrževal vez skupnosti in nje bremena, ker je sam pri snovanju te skupnosti tako odločilno sodeloval.

Zbiranje v Ankari

4 šefi generalnih štabov Balkanske zveze in zunanji minister Irana

Ankara, 25. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Šef jugoslovanske generalnega štaba armadni general Nedić in šef grške generalnega štaba general Papagos sta snoči s svojim spremstvom odpotovala iz Carigrada v Ankaru. Pri odhodu so jima izkazali vojaške časti. Danes se pripeljeta v Ankaru, kjer jima takisto pripravljajo vojaški sprejem. Dopoldne se je pripeljal v Carigrad načelnik romunske generalnega štaba general Sitikiju, drevi bo pa nadaljeval vožnjo v Ankaru. Sestanek med načelniki generalnih štabov držav Balkanske zveze se začne v Ankari 28. t. m.

Včeraj se je pripeljal v Ankaru tudi iranski zunanji minister Sami v družbi iranskega poslanika v Ankari, turškega poslanika v Teheranu in iranskega poslanika v Bukarešti. Na postaji je sprejel svojega tovariša zunanji minister Ruđi Aras v družbi več vojaških in civilnih odličnikov in poslaničkov držav bagdadskega pakta. Oddelek vojaštva je pri tej priliki izkazal vojaške časti.

Prisotna množica je navdušeno pozdravljala iranske goste. Včeraj popoldne je iranskega zunanjega ministra sprejel v avdienci predsednik republike, snoči je pa zunanji minister Ruđi Aras privedel svojemu gostu na čast slavnostno večerjo in nato velik sprejem. Na večerji sta oba ministra izmenjala zdravici. Ruđi Aras je želel v svojem govoru visokemu iranskemu gostu dobrodošlico in je poudaril, da je topla prijateljstvo, ki vlada med obema državama, odkar je Sami postal iranski zunanji minister, spontana iskrena manifestacija bratstva, ki družijo turški in iranski narod. To je pa obenem tudi najboljši dokaz politične zrelosti obeh narodov.

Ankara, 24. okt. c. Turški ministrski predsednik İsmet İnönü je definitivno odstopil in je Kemal Atatürk poveril mandat za sestavo vlade Celalu Bajarju. Celal Bajar je bil v prejšnji vladi İnönüjev namestnik.

Padec Gijona

Severna in zapadna Španija je popolnoma v rokah belih. Razen par gorskih gnezd v Asturiji, kjer se še drže razkropljene rdeče čete, ni treba Francu več skrbeti za severno Španijo in more sedaj osredotočiti vse svoje sile na vzhod. Tudi v pomorskem ozirju je zavzetje Gijona velike važnosti. Z njim je zgubila rdeča mornarica zadnje predragoceno oporišče ob Atlantskem morju. Beli so v posesti vseh važnih pristanišč, razen onih v Sredozemlju.

Osvojitev severnih provinc je bilo trdo vojaško delo zaradi silno težavnega ozemlja in izredno žilavega odpora branilcev, ki je trajal vse do zadnjih dni, ko so izgubili upanje na osvoboditev in pričeli polagati orožje.

Sploščka se je od severnih pokrajin pridružila generalu Francu edinole Galiciji. Od tu so prodrele bele čete tudi v Asturijo in zavzele mesto Oviedo, toda dalje niso mogle. Pa tudi Oviedo je bilo le po ozkem hodniku zvezano s Francovo Španijo, vse okrog pa so ga oblegale rdeče čete do zadnjih dni. Vsa ostala obala ob Biskajskem zalivu, v dolžini 400 km, pa je bila v posesti rdečih čet. Da bi od zapada Francova vojska očistila to ozemlje, za to pred poldrugim letom ni bilo na razpolago ne dovolj čet, ne vojnega materiala. Kajti Španija je imela večino svojih vojnih zalog nakopičenih na severu, kjer so bile tudi najmodernejše tovarne za topove in drugo orožje. In vse to je ostalo v rokah ljudske fronte. Zato je general Franco poskušal najprej to ozemlje izolirati, hotel pretrgati zvezo s Francijo. To se mu je po srčnih bojih tudi posrečilo z zavzetjem Iruña in San Sebastian septembra lanskega leta. Šele sedaj je mogel pričeti čistiti gorsko pokrajino in sicer od vzhoda proti zapadu. Vmes pa je prišla še velika, prenapeljena in brezuspešna ofenziva na Madrid jeseni lanskega leta. Franco je podcenjeval obrambo rdečih v Madridu in v okoliških pokrajinah. Rdeči so bili sijajno oboroženi z najmodernejšim sovjetskimi orožjem, zlasti s tanki najnovejšega sistema, proti katerim Francove čete v lanskem jeseni niso mogle ničesar enakovrednega postaviti. Pač pa se je posrečilo zavzeti Toledo, kar je pomenilo sicer velik moralni uspeh, toda v vojaškem pogledu bi bilo pametnejše, da bi beli tedaj poskušali naravnost prodirati proti Madridu, kar bi jim prihranilo mnogo poznejših težav. V februarju 1937. leta so nato beli na hitro roko poskušali osvojiti Malago, kar se jim je tudi posrečilo. V marcu je bila nova ofenziva proti Madridu — zopet brezuspešna.

Po teh slabih izkušnjah pred Madridom je Franco uvidel, da na centralni fronti ne bo mogoče doseči odločilnega uspeha brez velike vojaške sile. V ta namen pa je bilo treba prej likvidirati tako imenovano severno bojišče, ki je vezalo polovico najboljših belih čet. Treba je bilo to storiti v lepih poletnih mesecih, ker je vjevanje v visokem Kantabrijskem pogorju v zimi in mrazu skoraj nemogoče. Zato se je v aprilu pričela nova ofenziva proti Bilbao, ki je padel 19. junija po silno krvavih in dolgotrajnih bojih. Nadaljnje prodiranje so poskušali rdeči ustaviti z nenadno, a dobro pripravljeno ofenzivo pred Madridom (pri Bruneti). To je za dober mesec ustavilo operacije na severu, ki so se nadaljevale šele v avgustu. 25. avgusta je padel Santander in 21. oktobra Gijon, ki ga ni mogla več rešiti ofenziva rdečih v Aragoniji.

Leto 1937 bo torej zaznamovano v zgodovini španske vojne z zavzetjem Malage, Bilbao, Santandera in Gijona. To je bilo leto, ko so beli mogli likvidirati vsa postranska bojišča. Toda sedaj še vedno ostane glavna fronta. Rdeči imajo v posesti še dve veliki pokrajini, to je Katalonijo in Madrid z Valencijo in Kartageno. Madrid sam se ne bi mogel držati brez tega zaledja. Zato je verjetno, da bo bodoča velika ofenziva generala Franca veljala v prvi vrsti sredozemski obali, ker se zaveda, da bi mu uspeh proti Valenciji ali Kartageni avtomatično prinesel tudi zmago nad Madridom samim. Verjetno je, da se bo ta ofenziva že kmalu pričela in tako pospešila že skorajšnji konec španske državljanske vojne.

Pariz, 25. oktobra. b. Semkaj so prišle vesti, da opazajo v nacionalistični Španiji živahen promet vojnih vlakov. General Franco v vsej naglici umika s severnega bojišča okrog 100.000 svojih vojakov ter jih odpravlja proti vzhodu z največjo brzino. Vso to armado bo vrget po večini na aragonsko bojišče. V Asturiji je general Franco pustil le manjše oddelke, da dokončajo čiščenje zavzetih krajev. Isto tako se prevažajo ogromne množine vojnega materiala, ki ga je prejel zadnje dni general Franco.

»Jourc poroča, da je Katalonija kljub vsem demantijem pripravljena skleniti poseben mir z generalom Francom s posredovanjem Anglije in Francije. Zaradi tega hiti valencijska vlada s preselitvijo v Barcelono, da še pravočasno onemogoči pogajanja.

Hitler predlaga — blok nevtralnih držav

v srednji Evropi Kaj je počel Ribbentrop pri Mussoliniju

Pariz, 25. okt. b. Zenevski dopisnik »Jourc poroča, da sta se nemški poslanik v Londonu von Ribbentrop in Mussolini razgovarjala na sestanku o španski državljanski vojni, o dogodkih na Daljnem vzhodu in o Palestini. Hitler je svetoval Mussoliniju, naj ne povzroči prekinitve pogajanj v Londonu, temveč naj se potrdi, da dobi na čas z dobro premišljeno in elastično politiko.

Glede Daljnega vzhoda zahteva Hitler od Italije, da se ona pridruži protikomunističnemu bloku in sklene z Japonsko pogodbo, kakršno sta sklenili Nemčija in Japonska. Nemčija zastopa stališče, da mora Italija, preden gre na konferenco v Bruslju, storiti močno gesto ter se odkrito in odločno postaviti na stran Japonske.

Glede palestinskega problema bo Nemčija podpirala protiarabsko borbo, kajti ta ne sme stojati samo v kritiki britanske mandatne uprave v Palestini, temveč je potrebno konkretizirati to zadnjo predlogo. Von Ribbentrop je priporočil, da Italija s pomočjo Nemčije predlaga, da se v Palestini sedanji režim zamenja z mednarodnim režimom po primeru mednarodne komisije v saarskem področju, v katerem bodo enako zastopane Anglija, Francija, Italija in Nemčija.

Kar se tiče kolonialnega problema je informiral von Ribbentrop Mussolinija, da bo v Nemčiji kmalu ustanovljen kolonialni urad, ki bo tesno sodeloval z zunanjim ter mornariškim ministrstvom. Von Ribbentrop je informiral Mussolinija tudi o maksimalnih zahtevah Nemčije, ki hoče zopet povrnitev Toda, Kameruna in Ruanda Urundi. Razen tega bi se morala v Afriki ustvariti gotova cena, ki bi jo skupno upravljala Velika Britanija, Francija, Nemčija in Italija.

Knez namestnik v Romuniji

Bukarešta, 25. oktobra. AA. Rador: Vsa Sinaja je slavnostno okrašena zaradi današnjih slavnosti. Včeraj dopoldne je prišel v Sinajo Nj. Vis. knez-namestnik Pavle. Z vlakom ob 17.35 je prišel belgijski princ grof flanderski. Z istim vlakom je prišel tudi poljski maršal Rydz Smigly. Goste je na postaji pozdravil kralj Karel s prestolonaslednikom Mihajlom in člani vlade. Danes pride general Georges, ki bo zastopal francosko armado pri tej svečanosti. Z istim vlakom pride tudi načelnik češkoslovaške generalnega štaba general Sirovy. V Sinajo prihajajo tudi že vojna odposlilstva držav Balkanskega sporazuma in Male zveze. Vsi gosti so v kraljevem dvoru v Pelešu. Vsa tisk objavlja obširne članke o današnjih slavnostih.

Danes, na njegov 16. rojstni dan, so velesvečano povišali vojvodo Mihaela, romunskega prestolonaslednika, v podporočnika. Svečanostim so prisostvovali množični visoki in odlični gosti iz tujine, v prvi vrsti Nj. Vis. knez namestnik Pavle iz Jugoslavije, švedski princ Gustav Adolf, princ Friderik Hohenzollernski, sorodnik kralja Karla, belgijski princ Charles, poljski maršal Rydz Smigly, francoski maršal Georges, angleški general Geoffrey, grški general Markos, češkoslovaški general Sirovy, turški general Muharem in mnogo drugih. Na častni tribuni so zavzeli prostor kralj Karel in kraljevska družina, predvsem vojvodinja Elena s svojim možem nadvojvodom Antonom, visoki gostje iz tujine, predsednik vlade Tatarescu z ministri, romunski maršali in visoka duhovščina. Vojni minister je prečital odlok o povišanju velikega vojvode Mihaela v podporočnika. Nato pa je vojvoda Mihael prisegel zvestobo. Nato je govoril kralj Karel. Poudarjal je tradicije kraljevskega doma, da že od mladosti vežejo usodo svojih sinov z usodo vojske in vsega naroda. Vlada je dal priznanje častniškemu poklicu in poudaril, da zahteva veliko požitljivost in zvestobo v službi domovine. Bolj kakor kdorkoli izmed svojih tovarišev, je nadaljeval kralj, se moraš naučiti služiti; tvoja prva dolžnost mora biti, da nikoli ne pozabiš stoletnih tradicij naše družine, tradicij, ki pravijo: biti moraš zmerom prvi sluga svoje domovine. Ko se je vojvoda Mihael prikazal na čelu prve čete prvega lovškega bataljona, so mu množice priredile navdušene in viharne ovacije. Takrat se je začela tudi revija čet in je vojvoda sodeloval pri njej s svojo četo. V defileju je bil tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ki je včeraj postal poveljnik obmejne bataljona. Množica ga je viharno pozdravljala. V defileju je bil tudi princ Friderik Hohenzollernski z lovskim polkom. Blesteča svečanost se je končala popoldne z nepopisnim navdušenjem vseh prisotnih, ki so po končanih svečanostih burno pozdravljali kralja Karla in vojvodo Mihaela. Drevi se bo vršil velik koncert s sprejemom v gradcu Pelešu in s tem bodo današnje svečanosti končane.

Belgijska vlada je odstopila

Bruselj, 25. oktobra. c. Ob 18 se je podal h kralju predsednik vlade Van Zeeland in podal ostavko celotne vlade. Ostavko je kralj sprejel. Pred ostavko se je Van Zeeland še enkrat posvetoval s finančnim ministrom de Manom, dopoldne pa je bil zelo dolgo pri kralju Leopoldu III.

Boris v London

Sofija, 25. oktobra. AA. (Havas) Kralj in kraljica se danes odpeljeta s princeso Marijo Luizo v London, nato pa v Pariz.

Drag sporazum med Italijo in Anglijo 12 milijardno posojilo

London, 24. okt. c. Jutrišnji seji pododpora za nevmešavanje bo predsedoval zopet zunanji minister Eden. Popoldne se je vrnil v London francoski veleposlanik Corbin, ki je bil čez nedeljo v Parizu. Obiskal je takoj zunanjega ministra Edena in mu poročal o stališču francoske vlade. O poteku jutrišnje seje pa vlada povsod več pesimizma kot pa vere v uspeh.

S pripravi za sejo odbora za nevmešavanje, ki bo jutri, se trdovratno širijo vesti, da se za ku-

Nadaljevanje na 2. strani

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno in nekoliko hladneje.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo delno oblačno vreme. Tu pa tam utegne dežati. Toplota bo nekoliko padla.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno in padavine.

7 Slovencev nagrajenih za načrte za nove kovance

Belgrad, 25. oktobra. AA. Po natečaju za izdelavo načrtov (modelov) za nove kovance je bil skrajni rok za predložitev teh načrtov 15. oktober 1937. Ocenjevalna komisija se je sestala že 18. t. m. v zavodu za izdelavo denarja v Narodni banki in je odprla vse poslane ponudbe. Tekmovalo je 70 konkurentov iz vseh krajev naše države.

Po predlogu strokovne komisije je finančno ministrstvo izdalo 23. oktobra odlok, po katerem se imajo podeliti te le nagrade:

Za izdelavo lika Nj. Vel. kralja Petra II. prva nagrada v znesku 10.000 din Franu Dimčiču v Belgradu, druga nagrada v znesku 6000 din Ivanu Paleku v Belgradu in tretja nagrada v znesku 4000 din Vladimiru Stovičku v Leskovcu pri Krškem. Tri nagrade po 1500 din se pa podelijo Stanu Dremelju, akademskemu kiparju v Ljubljani, Ivanu Mirkoviču v Splitu in Antonu Črviču v Zagrebu.

Za izdelavo stiliziranega grba kraljevine Jugoslavije se prva nagrada ne podeli nobenemu načrtu, drugo nagrado 4000 din dobi E. Ravnikar, arhitekt iz Ljubljane, tretjo nagrado v znesku 2000 din pa g. Vasiljev Aleksej, arhitekt, in Milan Duhač, kipar iz Belgrada. Dve nagradi po 500 din dobita Aleksej Vasiljev iz Belgrada in Borut Hribar iz Maribora.

Za izdelavo krone s številkami in napisom ter z okvirnim stiliziranim vencem za niklajski denar v znesku 10.000 din ni prve nagrade dobil noben načrt, drugo nagrado v znesku 4000 din je dobil Fran Čič iz Belgrada, tretje nagrade ni razsodišče podelilo nikomur. Dve nagradi po 500 din dobita Ivo Kerdič iz Zagreba in Stane Dremelj, akademski kipar iz Ljubljane.

Za izdelavo alegoričnih slik za denar po 10, 2, 1 din in 50 par se podeli prva nagrada v znesku 15.000 din Franu Cotu, arhitektu in kiparju v Zagrebu, druga nagrada v znesku 8000 din Ivanu Mirkoviču v Splitu, tretja nagrada v znesku 5000 din se pa razdeli v dve nagradi po 2500 din, in sicer jo dobi Ljotze Dolinar iz Belgrada in Ivo Kerdič iz Zagreba, pet nagrad po 1200 din dobe Joža Turkalj iz Zagreba, Viktor Bernfest iz Petrinje, Perić Palavicini iz Belgrada, Tone Kralj iz Ljubljane in Robert Ivanović iz Zagreba. Razen tega je komisija predlagala finančnemu ministru in je minister odobril, da se odkupijo osnutki, ki so jih poslali Ivo Kerdič iz Zagreba (1000 din), Duško Jovanović, kipar iz Belgrada (500 din), Stane Dremelj iz Ljubljane (500 din), Tone Kralj iz Ljubljane (500 din), Josip Sarnica iz Maribora (500 din), Jože Mladen iz Zagreba (500 din), Viktor Bernfest iz Petrinje (500 din), Dragutin Spašić iz Bitole za dva osnutka po 500 din, skupaj 1000 din, vsega skupaj torej 5000 din.

V celoti se bo izplačalo umetnikom 75.500 din, ki jih bo plačala Narodna banka kraljevine Jugoslavije. Nagradjeni umetniki iz Belgrada se vabijo, da se javijo v Narodni banki v Belgradu, da jim izplačajo nagrado, vsi drugi pa pri najbližji podružnici Narodne banke.

Propileje odobrene Plečnikov načrt sprejet

Ljubljana, 25. oktobra.

Nocoj ob 6 je bila v magistratni dvorani seja odbora za postavitev spomenika kralju Aleksandru, ki jo je vodil senator gosp. Ivan Hribar. Tudi na tej seji se je pokazala zopratna tendenca prijateljev Kazinskega društva, ki bi radi na vsak način postavili spomenik velikemu kralju na Kralja Petra trgu, torej na zelo neprimadnem prostoru, ki pa se na vse mogoče načine in z raznimi izgovori upirajo zamisli mojstra Plečnika, da bi se ustvaril na sedanjem kazinskem vrtu in sosednjih vrtovih ter dvoriščih veličasten osrednji ljubljanski trg s propilejami in spomenikom pokojnega kralja. Značilno je, da so vsi pametni ljudje, tudi iz tabora naših nasprotnikov — ker naših pristašev v tem, pod Jevtičevim režimom sestavljenim odborom, skoraj ni — glasovali za monumentalni načrt mojstra Plečnika.

Po poročilu senatorja Hribarja in tajnika dr. Lokarja se je razvila živahna debata, v katero so zlasti posegli prijatelji Kazine. Vsi so zagovarjali misel, da propileje niso primerne in da bi bilo boljše, če bi jih mojster Plečnik mogel zgraditi že drugje. Nasprotno misel pa sta podarjala zlasti urednik »Slovenec« Ilja in pa predsednik Zbornice za TOI gosp. Jelačin. Oba sta naglašala, da ima Ljubljana sedaj edinstveno priliko, da si postavi monumentalne propileje, ki

bodo viđen znak naše slavljene kulture in bodo tvorile najbolj dostojen arhitektonski okvir spomeniku kralju Aleksandru. Nudi se nam edinstvena prilika, da izpolnimo načrt tako suverena umetnika, kakor je mojster Plečnik, ki sta ga spoštovala osebno oba velika pokojna vladarja, to je kralj Aleksander in pa predsednik Masaryk.

Po skoraj dveurni debati je predsednik senator Hribar dal na glasovanje odboru predlog za ali proti Plečnikovemu načrtu propilej na Kazinskem vrtu. Zanimivo je, da je postala stvar skoraj politikum, saj je n. pr. ing. Beve, ki se je zadnje vzdržal glasovanja, danes glasoval, najbrže zaradi soglasja s svojimi političnimi somišljeniki, proti. Dva znana kulturna delavca dr. Gradnik in Anton Lajovic sta poslala pisma, v katerem se izrekata z vsem soglasjem za Plečnikov načrt. Pri ušnem glasovanju je bilo odanih 17 glasov za Plečnikov načrt, 17 pa proti, upoštevajoč tudi oba pismena glasa, je bilo to razmerje glasov 19:17, s čimer je bil Plečnikov načrt sprejet. Med debato je predsednik senator Hribar povedal, da je dr. Adleš izjavil, da bi bila uresničitev Plečnikovih propilej s kraljevim spomenikom možna najkasneje v treh letih. Značilno je, da so proti Plečnikovim propilejam in proti veličastnemu kraljevemu spomeniku glasovali izključno le pristaši JNS, vsi drugi pa so glasovali za Plečnikov načrt.

Kongres mladine JRZ v Belgradu

Belgrad, 25. okt. m. Kakor je »Slovenec« že poročal je bil včeraj tukaj ob navzočnosti 30.000 članov prvi kongres mladinske organizacije JRZ. Kongres je ob navzočnosti članov kraljevske vlade vodil predsednik dr. Rogić ter je v svojem govoru poudaril dejstvo, da so se stranke mladinske organizacije že močno razvile. Zaradi tega bo treba, je dejal, dati mladini zdrave in močne temelje. Odborniki glavnega odbora so zatem podali poročila o delovanju mladinske organizacije JRZ. Iz poročil posnemamo, da se ta organizacija lepo razvija. Vsa poročila so bila sprejeta z odobravanjem. Predsednik JRZ mladine v dravski banovini g. Smersu je bil pri svojem govoru od vseh navzočih burno pozdravljen. Številni delegati so vzklikali: Živio Slovenci! Vsi delegati so bili še pod močnim vtisom strunnega nastopa naših fantov, tako na zbornem mestu na stadionu BSK kakor tudi v sprevedu ter se navdušenje v dvorani dolgo časa ni hotelo poleči. G. Smersu je imel lep govor, ki so ga pogosto prekinjali odobravalni vzkliki. Med drugim je dejal:

»Srečen in vesel sem, da morem kongres pozdraviti v imenu slovenske mladine, ki v veliki večini zastopa ideje mladinske JRZ v vsej naši državi. V velikem številu smo se danes zbrali, da se tukaj v naši prestolnici snidemo s svojimi brati, ki so se zbrali v tako ogromnem številu.

da skupno manifestiramo za našo skupno idejo, za moč in srečo države Jugoslavije, za našega kralja in visoki kraljevski dom. Naši slovenski mladinci se je kaj rado očitalo, od tistih, ki mislijo, da imajo monopol na patriotizem in nacionalizem, da smo protidržavni in protinacionalni. To je največja laž. V imenu slovenske mladine slovesno izjavljam: Mi to našo državo, ki je bila porojena s tolikimi žrtvami, ljubimo z vsem srcem in ji želimo napredka in največ sreče. Mi smo to državo ljubili tudi takrat, ko so nam naše voditelje dr. Korošca in druge zaprli. Da, mi ljubimo to državo, pa naj si svoje solnce v njej, ali naj jo pretresajo viharji. Pa naš patriotizem ni samo v besedah. Kažemo ga tudi z dejanji, z dejanskim sodelovanjem pri izgraditvi te države. Danes slovesno izjavljam, da slovenska mladina z vsem žarom svojim mladostno ljubezni ljubi mladega kralja Petra II., kneza namestnika Pavla in ves vzvišeni kraljevski dom. Ta ljubezen pa ni samo od včeraj. Gojili smo jo že dalje časa, gojili smo jo do našega prvega jugoslovanskega kralja Petra I., do blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja in jo gojimo danes do našega mladega kralja Petra II. Mi izvršujemo oporo kralja Aleksandra. Pomagamo pri izgraditvi države našim voditeljem, ki to oporo že dve leti izvršujejo. Ti naši voditelji vodijo našo državo. Dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho ter drugi so napravili iz naše države državo prvega reda, ki ima pri velikih državah Evrope tehtno besedo. Vemo, da je v naši državi še mnogo nerešenih vprašanj. Ogromen korak naprej pa je napravila naša vlada na vseh poljih, tudi na socialnem. Toda potrebne bodo še razne akcije, v katerih bo morala mladina JRZ sodelovati. Naša mladina se že desetletja vzbuja v kulturnih, športnih in podobnih organizacijah. Naša slovenska mladina posepa na tisoče predavanj in tečajev, sodeluje pri vseh kulturnih in športnih prireditvah. Na tej prosvetni in kulturni podlagi smo pripravili mladino, da bo sodelovala v politični organizaciji. Tako smo kmalu ob nastopu vlade dr. Stojadinovića začeli z organiziranjem mladine po vsej Sloveniji. Ta organizacija je izvedena danes v vseh okrajih skoraj v sleherni občini ter prisostvuje danes kongresu delegati iz vseh okrajev dravske banovine in ves banovinski glavni odbor.

Ob koncu se je g. Smersu zahvalil za sprejem, ki ga je bila deležna slovenska mladina povsod v naši prestolnici. Ob koncu govora so mu kongresisti priredili tople ovacije.

Za g. Smersum sta govorila še zastopnika JRZ mladine iz Belgrada in južne Srbije. Na predlog delegata JRZ mladine so takoj prešli na volitev novega glavnega odbora. Izvoljen je bil odbor, v katerega so prišli g. dr. Bojan Pirc, dr. Ahmed Bolić, Miloško Božić, dr. Glin, Rodžak Milan, Milota Diča, Franjo Goljan, Milutin Krivokapić, Zelimir Pezelj, Bora Dimitrijević in Pera Marjanović. Odbor je takoj izvolil za predsednika dr. Bojana Pirea, za podpredsednika Petra Marjanovića, Franjo Goljana, za tajnika Miljutina Krivokapića, za blagajnika Miloška Božića. Zatem je dr. Rogić izročil predsedniško mesto novemu predsedniku dr. Pircu, ki se je predniku zahvalil za vodstvo mladine JRZ ter poudaril, da bo mladina JRZ ostala zvesta svojim vzorom.

Na kongresu je bila sprejeta resolucija, v kateri mladina JRZ izreka neomajno vdanost predsedniku stranke dr. Stojadinoviću, predsedstvu in glavnemu odboru stranke ter se jim zahvaljuje v imenu mladine za vse napore, ki so bili kronani z uspehi na vseh področjih našega javnega življenja.

Po sprejetju resolucije je bil kongres zaključen. V prostorih glavnega odbora JRZ je vodstvo stranke priredilo vsem banovinskim delegatom prijateljski sestanek, ki se ga je udeležilo več članov kraljevske vlade.

Zastopniki trgovskih zbornic pri predsedniku vlade

Belgrad, 25. oktobra. AA. Danes dopoldne so obiskali predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića v njegovem kabinetu v zunanjem ministrstvu zastopniki trgovskih in industrijskih zbornic iz vse države, in sicer gg. Milutin Stanojević, predsednik zbornice v Belgradu, dr. Stjepan Krasnik, predsednik zbornice iz Zagreba, dr. Tošo Zurić, senator in podpredsednik zbornice v Belgradu, Kosta Miroslavić, predsednik zbornice v Novem Sadu, Nedeljko Savić, svetovalec zbornice v Belgradu, Mirko Stojkanović, svetovalec trgovske zbornice v Belgradu in Svetislav Marodić, glavni tajnik zbornice v Belgradu, in mu predložili svojo vlogo v zvezi z delovanjem in ustanavljanjem veleblagovnic. Predsednik vlade je pozorno poslušal izvajanja zastopnikov trgovskih in industrijskih zbornic in obljubil, da bo upošteval interese trgovine.

100 dinarski bankovci ostanejo v prometu

Belgrad, 25. oktobra. AA. Narodna banka je zvedela z več strani, da nekateri odklanjajo bankovce po 100 din z napisom »Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« in z datumom 30. novembra 1920, češ, da je ta bankovec zastarel. Narodna banka obvešča občinstvo, da tega bankovca ne bo vzela iz prometa in da imajo ti stotaki, prav tako kakor stotaki z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije« in z datumom 1. decembra 1929 še zmerom popolno zakonito plačilno vrednost. Obenem obvešča Narodna banka javnost, da je v prometu razen navedenih bankovcev po 100 din tudi še predvojni bankovec Privilegirane narodne banke kraljevine Srbije po 100 din z datumom od 5. januarja 1905 in da je samo ta stotak sklenjeno vzeti iz prometa, skrajni rok za njegovo zamenjavo pri Narodni banki je pa 22. julij 1938.

Občni zbor Šahovske zveze

Slavonski Brod, 25. okt. m. Včeraj je bil tu redni občni zbor Jugoslovanske šahovske zveze. Vodil ga je namesto zadržanega predsednika Stevana Čirčica podpredsednik dr. Miroslav Kasal iz Ljubljane. Občni zbor je sprejel nova pravila. Izvoljen je bil nov odbor. Predsednik je spet Stevan Čirčić, prvi podpredsednik pa je dr. Miroslav Kasal. V odboru je tudi več Slovencev: Anton Preinfalk iz Ljubljane in Stanko Sila iz Maribora.

Shod bioše HSS v Karlovcu

V nedeljo je imela bivša HSS v Karlovcu veliko zborovanje, na katero se je, kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, zbralo 25.000 pristašev. Slavnostno razpeloženje je povzdigovala vsa organizacija shoda, kakor je ob takih prilikah navada. Nad govorniškim odrom je bil izdelan hrvatski grb in napis: »Živel dr. Vladko Maček« in »Živela svobodna Hrvatska«. Govorili so mnogi govorniki, med njimi poslanec dr. Nikola Matanić, ki je tudi dejal: »HSS odklanja vsako nasilje, pa naj pride z vzhoda ali z zahoda, odklanja diktaturo, odklanja brezdušnost in egoistični kapitalizem, prav tako vsemogoče fašizme in nacionalizme, istočasno pa odklanja tudi tisto, kar so boljševiki napravili v Rusiji.« Poslanec Petar Mrzlak je svoj govor naperil »proti tisti gospodi, ki je nekdanj za avstrijski golaz glasovala za režime«. Govorili so nato še dr. Srđan Budisavljević za SDS, poslanec Franjo Borić, zastopnik Gospodarske sloge Stefan Tropić, poslanec Franc Novosel, poslanec Karel Mrak, poslanec dr. Ivan Banković, poslanec dr. Ivan Šubašić, kot zadnji pa je nastopil zastopnik dr. Mačka na tem shodu, ing. Košutić, ki je svoj govor začel z besedami: »Hrvatski kmeti! Hvaljen Bog! Nekar je ljudstvo odgovorilo: »Na veke!« Pozdravil je zborovalce v imenu dr. Mačka in so jim zahvalili za udeležbo. Po njegovem govoru je bil shod zaključen in zborovalci so se mirno razšli na svoje domove.

Zahteve pravoslavne duhovščine

Na skupščini srbske pravoslavne duhovščine v Kotoru so bile poleg drugih postavljene tudi te zahteve, kakor jih priobčuje »Katoliška riječ«: Da bi emili pravoslavni bogoslovci po dovršenih pravoslavno-bogoslovnih naukih študirali pravo in filozofijo na univerzah, da se pravoslavnim duhovnikom prizna pravica do brezplačnega zdravljenja v bolnišnicah, da se pravoslavnim učiteljem tudi v civilnih zakonih prizna leta službe in da se pravoslavni veroučitelji oproste strokovnega izpita, ako so položili »parohijski« (župnijski) izpit.

Nov vrhovni zakon v Bolgariji

Sofija, 25. okt. AA. Vlada Kjosjevanova je preprečila krizo s tem, da se je dosegla kompromisno rešitev o novem volivnem zakonu. Zmagalo je naziranje, da v novi volivni zakon ne pridejo nobena določila, ki bi nasprotovala velikotnovski ustavi. Zato novi volivni zakon ne bo onemogočil kandidature bivših politikov, samo da bodo mogli kandidirati ne po listah političnih strank in organizacij, temveč posamič, ker ostane zakon o razpustu političnih strank v veljavi. Vsak kandidat bo osebno kandidiral v kateremkoli okrožju.

Aljehin : Euwe

Haag, 25. okt. b. Deveta partija med Aljehinom in dr. Euwejem včeraj še ni bila končana. Po četrti potezi je bila prekinjena.

Belgrajske vesti

Belgrad, 25. okt. m. Po uradnih podatkih carinskega oddelka finančnega ministrstva je znašal naš izvoz v prvih devetih mesecih 4552 milijonov dinarjev, uvoz pa 3782 milijonov dinarjev. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila naša trgovska bilanca za prvih devet mesecev aktivna za 769 milijonov dinarjev. V istem času lani, to je prvih devet mesecev 1936, je izvoz znašal 2888 milijonov dinarjev, uvoz pa 2941 milijonov dinarjev, tako da je naša zunanja trgovina bila v tem času pasivna za 103 milijone dinarjev.

Belgrad, 25. oktobra. AA. Danes ob 12 je pravosodni minister Milan Simonović sprejel v svojem kabinetu odbor društva sodnikov s predsednikom Rusmirjem Jankovićem na čelu. Minister je izjavil, da rad sprejme sodelovanje društva sodnikov pri urejanju vseh sodnih vprašanj, in dodal, da si bo prizadeval, da se čimprej izda zakon o sodnikih. Dalje je minister izjavil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči, da se ugotovi upravičenim sodniškim zahtevam.

Belgrad, 25. oktobra. AA. Obveščajo se vojni tovariši, rezervni častniki 7. pehotnega polka kralja Petra I., da imajo med kumanovsko proslavo pravico nositi svoje častniške uniforme, prav tako tudi upokojenci. Odbor kumanovskih borcev.

Osebnosti

Belgrad, 25. oktobra. AA. Premeščen je za višjega gozdarskega pristava v 7. skupini pri gozdarskem odseku banske uprave v Ljubljani ing. Janko Seljak, doslej v Zagrebu.

Belgrad, 25. okt. m. S kr. ukazom je odlikovan z redom sv. Save I. stopnje dr. Miroslav Ploj, večletni podpredsednik senata.

Zagreb, 25. okt. b. Danes je bilo tukaj prvo zasedanje hrvatskega socialnega tedna, na katerem so razpravljali o problemu sodobne družine.

Borbe pri Šanghaju

Tokio, 25. oktobra. AA. (Stefani). Prebivalstvo pokrajine Suijuan je proglasilo svojo neodvisnost od Kitajske in sprejelo mongolsko zastavo.

Po poročilu agencije Domei se je japonskim četam na šanghajski fronti posrečilo poganiti v beg 100.000 Kitajcev pri Vangatačangu. Kitajci se umikajo proti Nansijangu in Nunguru.

Šanghaj, 25. oktobra. b. Po zadnjih poročilih so se v zadnjih 24 urah vodile okrog Šanghaja krvave borbe. Japonci so izvojevali tu in tam, zlasti pa okrog Tasanga, nekaj uspehov. Kitajci trdijo, da njihovi položaji s tem niso prav nič ogroženi, ker se jim je posrečilo obdržati vse položaje okrog Capeja in Kiangvana. Močnim japonskim četam se je med drugim posrečilo prebiti kitajske položaje pri Tasangu. Železniška proga, ki vodi v Nanking, je povsem razrušena od japonskih letalskih bomb.

Spominska slavnost

za predsednikom Masarykom na univerzi

Ljubljana, 25. oktobra.

Danes zvečer ob šestih se je vršila spominska komemoracija za pokojnim predsednikom Osvoboditeljem filozofom Masarykom, častnim doktorjem naše univerze, ki jo je priredilo filozofsko društvo na naši univerzi s sodelovanjem češkoslovosko-jugoslovanske akademске lige ter vseh akademskih kulturnih društev. Zbornico univerze je napolnilo občinstvo do zadnjega kotička ter se je komemoracije poleg akademikov udeležilo veliko število naših vseučiliških profesorjev z rektorjem dr. Kušejem na čelu ter tudi predstavniki naših najvišjih oblasti, tako v zastopstvu bana prosvetni šef g. dr. Lovro Sušnik, divizionar g. general Tonič, v zastopstvu mestnega župana predsednik kulturnega odseka g. prof. Silvo Kranjec, od inozemskih zastopnikov pa češkoslovoski konzul g. S. Minovsky in francoski g. Remerand. Ko je akademski zbor pod vodstvom dirigenta g. F. Marolta zapel Masarykovo najprijetnejšo pesem »Teče voda, teče«, je otvoril komemoracijo rektor univerze g. dr. Kušej, ki je poudaril Masarykovo državniško in znanstveno delo ter njegovo častno doktorstvo naše univerze, na katerega je zavod ponosen. Akademski zbor je nato odpel svečano Galusovo pesem »Ecce quomodo moritur iustus«, nakar je prisotne pozdravil predsednik češkoslovosko-jugoslovanske akad. lige g. Klemenčič, poudarjajoč Masarykovo demokratsko ureditev države ter njegovo veliko človečanstvo. Za njim so Masarykov spomin počastili s kratkimi in nazornimi predavanji iz svojih strok profesorji slovenske univerze, najprej ga. doc. dr. Alma Sodnikova, ki je podala precizno osnove

(Nadaljevanje s 1. strani)

lisami pripravila končni popolni sporazum med Italijo in Anglijo. Italija je baje že sklenila na londonskem trgu veliko mednarodno posojilo, ki bi ga podpisale večina londonske banke, Londonske banke bi Italiji za izvedbo gospodarskih načrtov v Abesiniji posodile 50 milijonov funtov sterlingov (12 milijard dinarjev). Posojilo Italiji bi bilo objavljeno v tistem trenutku, ko bi bil do-sezen popoln sporazum med Italijo in Anglijo v središčnih vprašanjih.

Masarykove filozofije, prof. dr. France Veber pa njegovo pojmovanje subjekta in objekta, ki je centralno vprašanje vsake filozofije. Napovedani predavatelj prof. dr. B. Furlan, ki bi moral predavati o Masarykovem političnem nazoru, je bil zadržan, zato je za prof. Vebrom povzel besedo g. doc. dr. Goga, ki je plastično podal Masaryka kot pedagoga ter njegove smernice pri narodni in ljudski vzgoji. Predavanje je zaključil z oznako Masaryka kot literarnega kritika doc. dr. V. Burian. Tako so predavatelji od vseh strani podali nazorno podobo široke in globoke Masarykove osebnosti, ki je sekularnega pomena tako za češkoslovosko kakor tudi za človeštvo. Spominsko komemoracijo je zaključil v imenu prirediteljev prof. dr. F. Veber, ki je predlagal tudi, da se pošlje ge. dr. Alici Masarykovi brzojavno sporočilo o tej poklonitvi spominu velikega njenega očeta.

Obisk francoskih rezervnih častnikov

Belgrad, 25. okt. m. Francoski rezervni častniki, ki jim je snoči priredil vojni minister banket v prostorih gardnega doma, so davi odpotovali na Avalo in Oplenac, kjer so položili venec na grob kralja Aleksandra in neznane junaka. Na snočnji večerji je francoske rezervne častnike pozdravil vojni minister Marić in poudaril v svojem govoru, da nas posebno veseli, da so nas francoski častniki obiskali vprav ob praznovanju 25 letnice velikih uspehov, ki jih je prinesla osvoboditev južne Srbije. Vojni minister je poudarjal tudi tesne zveze, ki družijo obe državi, Jugoslavijo in Francijo, saj jih je potrdila smrt odličnih sinov in je zato ta zveza nerazdružljiva, saj je zapečatena s krvjo, ki je bila prelita za iste ideale na raznih bojiščih. To zvezo so potrdili tudi letošnji obiski načelnika glavnega generalštaba jugoslovanske armade generala Nedilja in jugoslovanskega ministrskega predsednika dr. Stojadinovića ter obisk, ki nam ga je napravil generalissimus francoske armade Gamelin. Vojni minister je napil predsedniku francoske republike Lebrunu. Za pozdrav se je zahvalil vojnemu ministru predsednik francoskega društva rezervnih častnikov, minister Ferry.

Zagreb, 25. okt. b. Skofovska konferenca se je nadaljevala danes ob 9 zjutraj. Bržkone bo delo jutri dokončano ter se bo izdal za javnost poseben komunikat.

Delo Rafaelove družbe

Ljubljana, dne 25. oktobra.

V beli dvorani hotela Union je bil danes 10. občni zbor Rafaelove družbe, ki je med Slovenci prva razumela dolžnost, ki jo slovenski narod ima do svoje krvi, ki se je iztekla po inozemstvu. Na občni zbor sta prišla dva zastopnika iz Amerike, pater Salezij Glavnik, ki je bil dolgo let urednik »Ave Marije«, in zastopnik »Glasa naroda« iz New Yorka g. Zelenc. Kongres ju je viharo pozdravil. Občni zbor je počastil s svojo prisotnostjo ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen. Mariborskega škofa je zastopal stolni dekan dr. Franc Cukala. Svoja zastopstva so poslane razne ustanove. Od banske uprave je prišel dr. Karlin kot zastopnik socialnega oddelka, mestno občino je zastopal dr. Franta Mis, od Delavske zbornice je bil poslan g. Marinček, koroški rojaki so poslali predsednika Koroškega kluba dr. Fellacherja, goriške rojake je zastopal dr. Biteznič. Poleg tega je prišlo zelo veliko število članov Rafaelove družbe in delavcev na polju izseljenstva.

Predsednik Rafaelove družbe velezaslužni pater Zakrajšek je občni zbor začel s pozdravnim govorom. Predložil je brzojavne pozdrave Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, notranjemu ministru dr. Korošču, ministru za socialno politiko Dragiši Cvetkoviču, ministru dr. Kreku, škofoma dr. Rožmanu in dr. Tomažiču, ki sodelujeta pri škofovski konferenci v Zagrebu, in načelniku za izseljenstvo v socialnem ministru dr. Fedorju Araničniku.

Nato je tajnik družbe g. Josip Premrov prebral tajniško poročilo, iz katerega posnemamo, da je znašal pismeni promet Rafaelove družbe 2703 pisma, torej za 403 pismi več kot lani. Članov ima družba 257, torej za enega več kot lani. Vestnik Rafaelove družbe ima 1.998 naročnikov. Brezplačno dobiva list 290 naslovov. Zalosno je, da ga nekateri župni uradi in nekatera županstva, čeprav brezplačno prihaja, vrčajo. V tujino gre »Rafaela« 1.322. Družba pa sprejema redno 80 časopisov in revij, od tega iz tujine 21, iz domovine pa 59. Družba deluje po več oddelkih. Tiskovni odsek (Tord) je izdal 13 števil, ki so bile razposlane raznim domačim in tujim uredništvom. V drugem odseku se je družba pečala s zapuščinskimi zadevami in jih je ugodno rešila 15 ter tako rešila 1.357 dolarjev. Pri nakazilih denarja v domovino je družba posredovala v več primerih v skupnem znesku 413.631 din. Tajnik g. Premrov je na to naslikal podobo izseljenkega delovanja, kakoršno bi moralo biti, če bi se slovenski narod zavedal svoje dolžnosti. Naslikal je podobo na osnovi nemških zgledov, ki so na navzoče napravili globok vtis.

Med tajnikovim poročilom je prišel v dvorano ban dr. Natlačen, ki je imel na navzoče lep govor, v katerem je javno pohvalil Rafaelovo družbo za njeno človekoljubno delovanje kakor tudi za njene velike napore, ki razširjajo narodno zavest med domačini doma in med izseljenci v tujini. Banska uprava bo takšnemu delu vedno dala vso oporo. Predsednik se je g. banu za te

spodbudne besede zahvalil, saj bodo z veliko hvaležnostjo odjeknile med izseljenci v tujini.

Na to je govoril v imenu lavantinskega vladike in mariborske Rafaelove družbe stolni dekan dr. Cukala, ki je poudaril važnost delovanja Rafaelove družbe in zboru sporočil, da je v lavantinski škofiji zanimanje že precej naraslo, tako da zadostuje že samo beseda izseljenci, pa se dvorane in cerkve polnijo.

Končno je spregovoril še dr. Karlin v imenu socialnega oddelka in poudaril vzajemno delovanje odseka in Rafaelove družbe, ki je socialnemu odseku samemu v veliko oporo. Socialni oddelek bo še naprej pomagal tako važni ustanovi.

Zatem je prišlo na vrsto poročilo blagajnika g. kanonika Volea, ki je navedel, da je imela družba v poslovnem letu 183.615 din dohodkov in 181.481 din izdatkov. Obe postavki je razčlenil v vseh najmanjših podrobnostih ter žel za svoje trudopolno delo splošno zahvalo zborovalcev, ko je pregledovalec g. prof. Tome predlagal, da se mu izreče priznanje.

Sledilo je poročilo predsednika p. Zakrajška. Krasno poročilo o prošlem delovanju. Lepe, novih pobud in navdušenja za delo polne besede o bodočnosti. Razčlenil je delovanje družbe, povedal, zakaj se trudi, zakaj se širi in se mora širiti, zakaj je segla po izseljenski zbornici. Zborovalci so otrpili, ko je dejal: »Če telo, kadar mu režeš proč roke in noge, nič ne čuti, kaj to pomeni? Da je mrtvo! In če narod, ki mu režejo proč ogromne dele njegovega telesa, ne pokaže nobenih bolečin, kaj to pomeni? Da je narod mrtve! Govoril je o razočaranjih, ki jih je družba doživela in o veseljih pojavih vstajajočega zanimanja za narodovo življenje.

Po svojem referatu je dal besedo univ. prof. dr. Tomšiču, ki mu je bila poverjena naloga, da

Z manifestacijskega zborovanja mladine JRZ v Belgradu v nedeljo 24. oktobra. Zastava mladinske JRZ, ki jo je poklonil predsednik JRZ dr. Stojadinovič

sestavi pravila za Izseljensko zbornico. Pravilnik je bil izdelan in dr. Tomšič ga je v vseh podrobnostih obrazložil. Občni zbor se mu je zahvalil za njegovo delo in pravilnik sprejel.

V imenu Branibora je pozdravil Rafaelovo družbo prof. Gorjanc, v imenu ljubljanskega vseučilišča pa je prinesel pozdrave univ. prof. dr. Lambert Ehrlich. Na dnevnici red so prišle nato volitve odbora. Ker ob zaključku lista občni zbor še traja, bomo izid volitev objavili v prihodnji številki.

Župni dan v St. Vidu na Planini pri Sevnici

Po prizadevanju našega agilnega župnika g. Jožeta Presnika smo Sentičani doživeli dne 24. oktobra prav lep župni praznik. Starodavno župno cerkev so letos na novo poslikali, orgle popravili, preskrbeli nov križev pot, za kar so itak revni župljani požrtvovalno prispevali. Toda vse te žrtve so nam sedaj v zadostje in ponos, tem bolj, ker so bili na blagoslovitev povabljeni vsi naši domači duhovniki, ki so izšli iz naših sentičevskih družin in jih je sedaj že deset. Njihova navzočnost je močno povzdignila vso slavnost. Saj so se prvič zbrali v svoji domači fari in nas počastili, saj nekateri izmed njih zavzemajo prav odlična mesta med svetnim in redovnim klerom, da smo lahko ponosni na nje. Ta dan smo jih videli skupno pri oltarju v duhovniški obleki okoli našega rojaka g. Franceta Tovornika, arhidijakona iz Konje, ki je opravil pontifikalno sv. mašo. Domačin g. Anton Luskar, ki je 20 let deloval kot salezijanski misijonar v Južni Ameriki, je imel izrazito priložnostno pridigo, kjer je povdarjal vztrajnost v katoliškem delovanju in v dobri vzgoji otrok, da bo župnija ostala še naprej na višku in dajala dobre poklice za duhovnike in kulturne delavce sploh.

Izrekamo tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so pripomogli k prelepi in pomembni župni slavnosti, ki nam bo ostala dolgo v spominu.

HRIPO

in prehlad lahko preprečimo z

„AFLUKIN“
originalnimi kinin-pilulami
od „Amsterdamsche Chininefabriek“

Oglas reg. pod S. br. 4879/36

Proslava 70 letnice slovenskega šolnika

Slovenska šolska Matica in Pedagoška centrala v Mariboru, sta priredili včeraj ob pol 11 v slavnosti dvorani drž. učiteljskega v Mariboru, okrašeni s slikami velikih slovenskih pedagogov Slomška, Schreinerja in Bežeka, zelo prisojčno proslavo 70-letnice uglednega slovenskega šolnika in vzgojeslovnega pisatelja, obl. šol. nadzornika g. Matije Senkoviča. Obe društvi, pri katerih je elavljence mnogo let sodeloval kot odbornik oziroma kot predavnik, sta mu ob tej priliki izročili lepi diplomi o častnem članstvu oziroma častnem priznanju za njegovo plodovito pedagoško delo, s katerim je kar najmarljiveje in s požrtvovalno ljubeznostjo stal na braniku slovenske pedagoške kulture.

Predsednik Slovenske šolske Matice g. dr. Karol Ozvald in predsednik Pedagoške centralne g. prof. Gustav Šilih sta poudarjala v svojem elavnostnem nagovoru v slavljenca človeka, ki je bil mož, ki ni delal le to, kar veleval mu je stan, ampak je vse svoje moči podaril vzgoji mladine in učitelstva. Stojil je to kot vzoren učitelj v Rusah, kjer je deloval čez 30 let in odkoder je bil kot odločen narodnjak, Slovenec in Jugoslovian odveden z drugimi zavednimi Rušani v grške zapore, kot odbornik zgoraj imenovanih društev, kot redni objektivni bivši mestni, okraški in oblastveni šolski nadzornik, kot referent obl. šol. odbora in kot pisec mnogih aktualnih knjig in člankov v publikacijah SSM in »Popotnika«. Povsod se je kazal človeka sinteze, ki je izglajeval preoestra nasprotja in izmirjal v vzgoji preskrajna načela. To je bilo potrebno posebno v burni razvojni dobi prvih povojnih let slovenske pedagogike. Bil pa je odločen pobornik aktivne, produktivne, miselne delovne in življenjske šole, izhajajoč v prvi vrsti iz domače grude za domačo grudo.

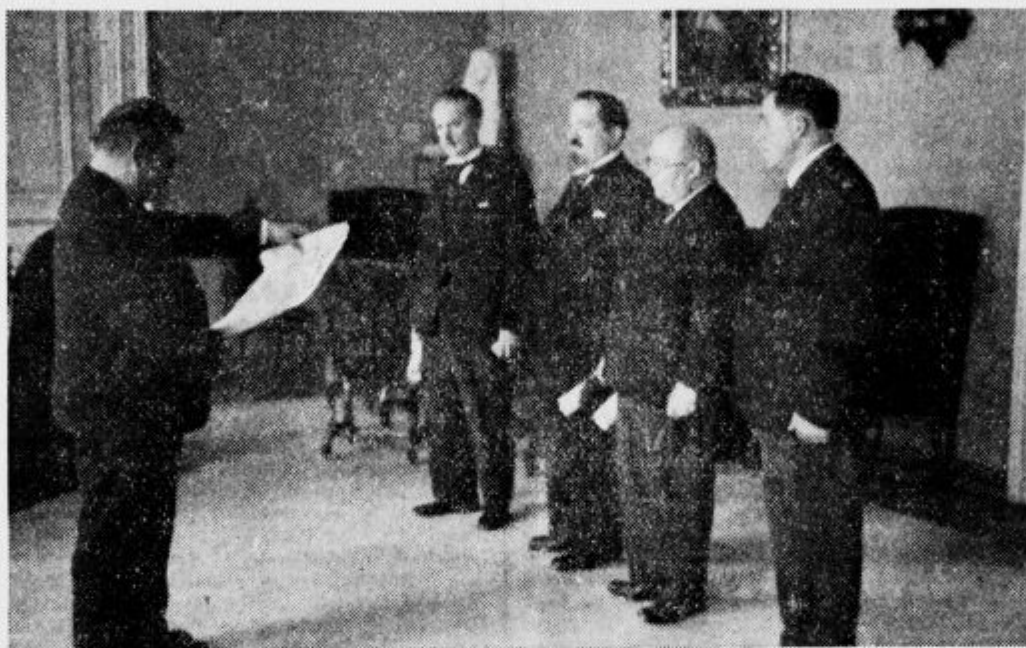
Pozdravili so slavljenca, želeli mu kot človeku, očetu in šolniku še mnogo prijetnih let, v vznesenih besedah še g. Ernest Vranc, učitelj in ped. pisatelj v imenu JUU kot uredniku »Popotnika«, g. mestni šolski nadzornik Alt Aleksander v imenu okrajne prosvetne uprave in navzočih upokojenih in aktivnih šolskih nadzornikov gg. Dernovška in Tomažiča ter Cepudra in Bobiča in g. Gobec v imenu članov SSM celjskega okrožja.

Ob koncu se je markantni in mladeniško čili sedemdesetletnik g. M. Senkovič v ganljivih, pol resnih in pol šalivih besedah zahvalil za čestitke. Njegove besede so izvenle v želji, da bi vse šole naše ljube Jugoslavije bile kakor steklene palače, polne sončne svetlobe, lepega petja in pestrih cvetic, v njih pa srečni, zdravi in veseli otroci, med njimi pa učitelji in učiteljice, ki naj bi vsi delali tako, kakor da bi bili rojeni za učiteljski poklic.

Proslavi so prisostvovali mnogi odlični jubilarci, prijatelji, tovariši in šolniki vseh kategorij šol, ki so slavljenca iskreno ploskali. Odličnemu šolniku želimo tudi mi: Na mnoga leta!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Odlikovani slovenski župani

Od leve na desno: ban dr. Natlačen, ljubljanski župan dr. Adlešič, celjski župan Mihelčič, ptujski župan dr. Remec, kipar prof. Savjov

Ljubljana, 25. oktobra.

Davi je sprejel na banški upravi g. ban dr. Marko Natlačen ljubljanskega župana dr. J. Adlešiča, celjskega župana Mihelčiča Alojzija, ptujskega župana dr. Remca in prof. Sajeveca. Ob navzočnosti samoupravnega oddelka dr. Hubada in načelnika prosvetnega oddelka dr. Sušnika, je sporočil g. ban dr. Marko Natlačen navzočim, da so bila podeljena na ukaz kraljevega namestništva visoka odlikovanja ljubljanskemu, celjskemu in ptujskemu županu in prof. Sajevecu. G. ban je poudaril, da pomenjajo ta odlikovanja priznanje našim županom, ki v občinskih samoupravah z vso požrtvovalnostjo skušajo izvrševati svoje težke naloge in da je za to požrtvovalno delo bilo sedaj dano tudi priznanje z najvišjega mesta. G. ban je nato prečital diplome, s katerima sta bila odlikovana ljubljanski župan dr. Adlešič in celjski župan Mihelčič z redom Jugoslovanske krone 3. razreda, ptujski župan dr. Remec in prof. Sajevec pa z redom Jugoslovanske krone 4. razreda. Prof. Sajevec je prejel odlikovanje glede na svoje prosvetno delo, zlasti se za uspešni spomenik, ki je bil po njegovih načrtih postavljen kralju Aleksandru na Raketu. G. ban dr. Marko Natlačen je nato razdelil diplome in odličja odlikovancem, nakar se je ljubljanski župan dr. Adlešič v imenu vseh odlikovancev zahvalil za izkazano čast in priznanje, poudarjajoč, da sprejema s tem tudi priznanje za vse ostale sodelavce, ki složno z njimi pomagajo v občini.

skem delu. Človek za delo, ki ga opravlja iz čuta dolžnosti, ne pričakuje še posebne pohvale in priznanja, ker se zaveda, da je to po svoji vesti storiti dolžan. To visoko priznanje pa bo vsem v vzpodbudo k nadaljnjemu požrtvovalnemu in vestnemu delu. G. ban je nato vsem odlikovancem prisrčno čestital, nakar je bila prisrčna slovesnost, s katero so župani nekaterih največjih in najvažnejših slovenskih mest prejeli priznanje za svoje delo, koočana.

Uredba o filozofskih fakultetah

Opolnomočeni delegati filozofskih fakultet iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in Skoplja so sprejeli na skupni konferenci, ki se je vršila v Ljubljani, dne 23. oktobra t. l. sledečo

resolucijo:

1. Danes smo sprejeli enoten predlog Uredbe o filozofskih fakultetah, ki ga bomo 8. novembra t. l. izročili dekanatom vseh filozofskih fakultet.
2. Prepričani smo, da je ta predlog izdelan v največjem interesu znanosti in študentov.
3. S tem obveščamo študente in javnost in hkrati poudarjamo, da smo sprejeli predlog soglasno in da bomo v borbi za njegovo uzakonitev vztrajali do konca.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1937.

DSSF.

Župnik Medved na zadnji poti

Včeraj ob 10. se je začel pogrebni sprevod iz župnišča v št. Jurju, ki se pa ni mogel razviti takoj v cerkev, ker je bilo tako veliko udeležencev; zato je krenil po vasi in nato v cerkev. Duhovnikov je bilo do 40. Spored je vodil kanonik g. dr. Stroj, sošolec pokojnega župnika. Po močnejših biljah se je s prižnice poslovil g. kanonik dr. Stroj. Ganljiv govor je izvajal v natlačeno polni farni cerkvi solje prisrčne in odkrite ljubezni do pokojnika, ljubezni, katero slovensko pošteno ljudstvo nikdar ne odreče človeku, v katerem vidi nesebično nego, posebno slov. duhovniku. Nato se je razvil močnejši sprevod, kakršnih je na deželi malo videti. Vsa župnija je bila zbrana pred in za krsto svojega priljubljenega župnika. Prišli so tudi ljudje iz drugih župnij, koder je pokojnik prej služboval. Tudi daljna Banjaluka je bila zastopana. Pred župniščem, v cerkvi in na pokopališču je pel domači pevski zbor. V sprevodu pa je igrala domača godba. Zastopana je bila tudi častna gasilska četa domačega gasilskega društva. V sprevod so se bile zvrstile vse organizacije domače župnije. Po pogrebni obredni se je poslovil v imenu šole od pokojnika domači šolski upravitelj. Veliko število šopkov in vencev je okrasilo njegov poslednji dom — ljubitelja cvetic. Ljudstvo je dalo povsod čutiti, kako ga je zadel nepričakovani odhod g. župnika Antona Medveda v večnost, ki je vsestransko duhovno in gospodarsko s tako verno skrbel zanj! Počivaj v miru, blaga duša!

Poneverbe na ljubljanskem magistratu

Prejeli smo: »Ni res, da je oz. je bil Matjašič Otmar blagajnik Sokola II, res pa je, da Matjašič Otmar v odboru Sokola II v Ljubljani ni nikdar zavzemal mesta blagajnika. — Sokolsko društvo Ljubljana II.

Gospodi finega okusa

Zadnja beseda sodobne čevlarske tehnike so ti na romšivani čevlji iz prvovrstnega materiala v črni in rjavi barvi z raznimi vzorci. Cena samo

Din 169.- in 199.-

Rata

Drobne novice

Koledar

Torek, 26. oktobra: Evarist. papež; Bonaventura P. — Zadnji krajec ob 14.26. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Frančiška Šušteršič roj. Tešar. Pogreb blage gospe bo v sredo ob 2 popoldne. — Naj v miru počiva! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Diplomske izpite so v oktobrskem terminu na filozofski fakulteti v Ljubljani opravili tilje kandidati in kandidatkinje: Braz Valter (germanska skupina); Dolenc Nada (germanska skupina); Frankić Oskar (skupina za občo zgodovino); Hyllik Ada (geografska skupina); Jauh Franciška (geografska skupina); Juvan Klemen (germanska skupina); Kalan Ottilija (germanska skupina); Ličen Vladimir (praktično-kemijska skupina); Lipoglavšek Franc (biološka skupina); Oman Janez (pedagoška skupina); Pavšič Vladimir (skupina za nar. jezik in književnost); Pirč Helena (germanska skupina); Pleterski Jakobina (skupina za nar. jezik in književnost); Pogačnik Lavrencija (germanska skupina); Seifert Herta (germanska skupina); Strašek Jožefina (matematična skupina); Tomsič Ivan (pedagoška skupina); Vidic Eleonora (germanska skupina).

Poročila sta se v nedeljo v St. Petru pri Novem mestu g. Adolf Beve, mizarški mojster v Novem mestu, in gđ. Fani Jančeva, hčerka uglednega posestnika iz Lešnice. Obilo sreče!

Pravilno nego kože Vam pokaže brezplačno v dnevi 2., 3. in 4. novembra asistentka **Elise Bock, London.** — Prijave v Parimeriji „Venus“, Ljubljana. — Cene Bock preparatov znatno znižane.

Masaryk v spominih zdravnikov in njegovo razmerje do javnega zdravstva in telesne vzgoje. Osrednja Enota českoslovaških zdravnikov v Pragi je 14. oktobra 1937 eklenila v spomin na prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka izdati knjigo zgorajne vsebine. K sodelovanju so pozvali vsi zdravniki, s katerimi je ob raznih dobah svojega življenja prišel v ožje stike rajni prezident Osvoboditelj. To so zdravniki, osebni prijatelji, sodelavci, sodelavci in zdraveči zdravniki visokega Pokojnika. Osrednja E. C. Z. je pozvala za prispevke dr. Boučeka, dr. Břeskega, dr. Borovskega, dr. Fischera, dr. Fouslika, dr. Girso, dr. Haeringa, dr. Haleka, prof. Horbaczewskega, dr. Hrubega, prof. Hineka, prof. Jiraseka, dr. Kalalovo in dr. Kraiczovo, dr. Langerja, dr. Macourea, dr. Maixnerja, dr. Maleka, dr. Panyreka, dr. Peica, prof. Peinara, prof. Prochaska, dr. Rašo, dr. Reichela, dr. Rochaca, dr. Skacileka, dr. Tureka, dr. prof. Webera in prof. Weignerja. Pozvan pa je tudi doc. dr. Ivan Matko v Ljubljani, ki je leta 1921 tri mesece vršil zdravniško službo na Hradčanih ob postelji tekočnega prezidenta Osvoboditelja. Razen navedenih zdravnikov sodelujejo pri sestavi gornje knjige še zdravniki, bivši ministri javnega zdravja in telesne vzgoje; dr. Prochaska, dr. Schieszel, dr. Spina, dr. Sramek, dr. Šrobár, dr. Tisa, dr. Tučný in dr. Vrbenský, kakor tudi zdravniki predstavitelji Českoslovaškega Rdečega križa: dr. Haering, dr. Schulz in dr. Schmakal. Naloga predmetne knjige je seznaniti javnost z različnimi karakterističnimi spomini zdravnikov na svojega največjega sovrstnika in z odnosi, ki so rajnega T. G. Masaryka vezali z javnim zdravstvom, telesno vzgojo in sploh z zdravništvom.

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob
za Maribor: Pinter to Lenard

V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 23. t. m. je objavljen »Ukaz kraljevskih namestnikov o zaključitvi rednega zasedanja narodne skupščine in otvoritvi novega rednega zasedanja«, dalje »Ukaz kraljevskih namestnikov o zaključitvi rednega zasedanja senata in otvoritvi novega rednega zasedanja«, Uredba o izrednem cestnem prispevku za ukoriščenje državnih in nedržavnih cest, »Uredba o prekinitvi postopka po monopolskih in trošarskih kaznivih dejanjih«, »Navodilo za izdajanje zdravniških potrdil uradnikom«, »Odločba o podaljšanju roka za polaganje sirotinskih denarja«, »Odločba ministrskega sveta o prepovedi uvoza v kraljevino Jugoslavijo in provoza čez njeno ozemlje za žive in ubite zajce in kunce, njih kože in kakršnekoli njih dele« in »Odločba o delitvi davčne uprave Ljubljana-mestno«.

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črelih, pospejuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

V mladih dnehi. Zbirka 20 štajerskih narodnih pesmi za mešani in moški zbor, izdala Breda Šček. Za vse zbere na vasi, ki ljubijo preprosto narodno pesem, je te dni izdala znana skladateljica Breda Šček lepo novo zbirko, ki obsega dvajset štajerskih narodnih, postavljenih za moški in mešani zbor. Gotovo bo fante razveselila, da je v zbirki samo zdravie sedem — ki bodo dobro došle v jesenskem času — med njimi so one lepe: »Ribcam dobro gre«, »Oheci v Kanji Galileji«, »Zahvalimo Bogu«, »Preljubi svet Urbane«. Razen teh

pesmi je nekoliko fantovskih (št. 8, 11, 15, 17, 20), par je lirskih, par otožnih (ena o siroti in maechi — začete besede te pesmi je skladateljica uporabila za naslov pričujoče zbirke — druga mrtvemu bratu na grob). »Eno rožo ljubim« je ponaredila pesem (gotovo iz Slomškove dobe), dočim je »Delica in morje« najbrž umetnega izvora (morda od Lisinskega). Vmes je groteska o žnidarjih in polžu. Zbirka se odlikuje po tem, da je napisana pri vsaki pesmi vse besedilo do zadnje kitice. Glasovi so postavljeni v normalnem obsegu zelo preprosto in brez težav; kadar en glas posnema drugega, so posnemanja čisto enostavna in zamišljena v narodnem duhu. Gotovo se bodo nekatere pesmi (št. 9, 13, 17) še posebno priljubile zaradi tega, ker se pri njih naravnost pozna, da so se rodile iz same harmonike — priljubljenega narodnega instrumenta. Zbirka se dobi pri skladateljici v Ločah pri Poljčanah.

Tihotapstvo s tobakom. Te dni sta preglednik finančne kontrole Čotič Ivan iz Dev. Mar. v Polju in podpreglednik Velnar Martin iz St. Vida, ki se sedaj nahajata pri kontroli trgovatve tobaka v primorski banovini zaplenila 173 kg finega hercegovskega tobaka v listju, ki je bil namenjen za tihotapske svrhe.

Prvi vti je trajen — la zavisi od izgleda Vaših zob. Samo negovani zobje Vas naredi simpatični, samo čist dah vas napravi v družbi prijetnega. Vi se za nego Vaših ust in zob ne morete odrediti ODOLU L 83. ODOL L 83 ima ugoden dvostranski učinek: on daje čist dah in desinficira obnem usta in zobe. ODOL L 83 je anti-septičen in baktericiden.

Tečaj za italijansčino (začetniški) se otvori na trgovskem učilišču »Christoflov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pojasnila in prijave vsak dan.

Pouk knjigovodstva, korespondence, pisarniških del, stenografije itd.: Večerni tečaj na trgovskem učilišču »Christoflov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pojasnila in prijave dnevno, tudi zvečer od 8.

Pouk nemščine (začetniški večerni tečaj). Pojasnila in prijave: Trgovsko učilišče »Christoflov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Liubljana

dne 26. oktobra 1937.

Gledališče

Drama: Začetek ob 20: Torek, 26. oktobra: Zaprt. Sreda, 27. oktobra: »Beraška opera«. Red A. Četrtek, 28. oktobra: »Viničariji«. Red Četrtek. Opera: Torek, 26. oktobra: »La Boheme«. Red B. Sreda, 27. oktobra: »Amaconke«. Red Sreda. Četrtek, 28. oktobra: »Prodana nevesta«. Slavnostna predstava v proslavo českoslovaškega državnega praznika. Izven.

Prireditve in zabave

Ljubljanski godalni kvartet koncertira dne 5. novembra v frančiškanski dvorani.

Predavanja

Biološki temelj nacionalnega socializma je naslov predavanja g. primarija dr. A. Zalokarja, s katerim začena Prirodoslovno društvo svojo letošnjo predavateljsko sezono. Predavanje bo v torek točno ob 20. v mali filharmonični dvorani (kino Matica). Vstopnina 6, 4 in 2 din.

Frančiškanska prosveta v Ljubljani bo priredila na svojem VIII. prosvetnem večeru v torek, 26. t. m. ob 8. zvečer sklopično predavanje »Cerkve na Kranjskem«. Predava gospod msgr. Viktor Steska. Predprodaja sedežev po 3, stojišče po 2 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaji. Člani imajo običajen popust. Vsi vladno vabljeni!

Sestanki

Krščansko žensko društvo vabi članice in somišljenice na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, 27. t. m., ob pol 5 popoldne v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5. Pridite, da čujete poročilo o delovanju v minulnem poslovnem letu ter da se navdušimo za nadaljnje skupno delo.

Dekliški krožek prosvete Ljubljana-mesto ima drevi točno ob 8 dekliski sestanek v frančiškanskem kolegiju v Bunardinovi sobi. Vhod tam kakor v dvorano. Tovarišice kakor tudi novinke prijazno vabljenje.

Dekliški krožek Prosvetnega društva Trnovo obvešča vse sestre članice, da bo predaval drevi na sestanku g. dr. B. Magajna o pomenu in potrebi športa za ženo. Pridite točno ob 20 polnoštevino!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6; mr. Hočevár, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Za obleke, bluze

ANGLEŠKA VOLNA

Kroji, vzorci brezplačno.

Toni Jager, Kongresni trg 1, Ljubljana

Konzul Českoslovaške republike v Ljubljani priredi letos v proslavo českoslovaškega narodnega praznika namesto običajne recepcije slavnostno predstavo v Opernem gledališču, dne 28. oktobra točno ob 20. Častne vstopnice so na razpolago prijateljem Českoslovaške republike in českoslovaških državljanom na čsl. konzulatu, Erjavčeva 21, najkasneje do 12 ure 27. oktobra. Posebna vabila bodo prejeli samo predstavniki oblasti in korporacij.

Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi člane k ogledu gradbenih del na modernizirani državni cesti v odseku od St. Vida nad Ljubljano do Jeperce, ki bo v sredo, 27. oktobra. Udeleženci naj se zberejo do pol 15 pri končnem postajališču cestne železnice v St. Vidu, odkoder bo skupen odhod k cestnim zgradbam.

Srajce, kravate, Karničnik, nebotičnik.

Društvo absolventov državnih trgovskih sol v Ljubljani. Vabimo zopet k običajnemu članskemu sestanku v zvezi s predavanjem, ki se vrši dne 28. oktobra t. l. t. j. v četrtek ob 8 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. Z navdve zanimivim in poučnim predavanjem »O 29. oktobru 1918« nam bo priznani strokovnjak g. docent dr. Fran Zwitter orisal gospodarske prilike ob razsulu Avstro-ogrske monarhije. — Po predavanju sledi tudi zabavni kotiček.

Večerni trgovski tečaj: Sprejme se še nekaj slušateljev. Christoflov učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15.

Tvrška Oroslov Dolenc, Ljubljana, Wolfova ul. 10, je pripravila za praznik Vseh svetnikov prvotne nagrobne sveče v izbranih barvah in oblikah.

V 25 m globok vodnjak skočila

Žalostna smrt slaboumne ženske — Čudna usoda globokega vodnjaka

Iz Slovenske Bistrice nam poročajo o žalostnem dogodku, ki se je odigral v Brinju pri Slovenski Bistrici. Včeraj zjutraj je oskrbnik Vromacherjevega posestva v Brinju opazil zraven 25 metrov globokega vodnjaka, ki leži na hribu, tuje ženske čevlje. Pogledal je v vodnjak ter je prestrašen opazil na vodi nekaj temnega. Poklical je domače in sosedo, prinesli so močne vrvi in eden od njih se je spustil v globino. Dognal je, da je temen predmet, ki ga je bilo videti z vrha, truplo utopljene ženske. Privezal je truplo na vrv ter so utopljenko potegnili iz vodnjaka.

1 Roparski napad na Mirju. Pri nekem stavbinskem podjetju v Ljubljani je uslužben 29 letni Bosance Šerif Šabić, ki je prijavil policiji, da je bil v soboto zvečer brutalno napaden in da je bil nanj pripravljen roparski napad. Šerif, ki je doma iz pri nas znanega Cuzina v Bosni, je nočni čuvaj pri stavbi Ivana Rozmana na Mirju, stanuje pa v delavski baraki, ki je začasno zgrajena. Ko je Šerif spal v svoji baraki, je neko vdril v barako, tedaj pa se je Šerif zbudil in zaklical: »Kdo je?« Neznavec ga je udaril z železno palico po desnem licu ter mu povzročil nenevarno, vendar pa bridko rano, nakar je napadalec pobegnil. Šerif misli, da ga je hotel kdo od njegovih rojakov bosanskih delavcev oropati, ker je imel pri sebi 1800 din svojega prihranka. Druge priče, ki so bile zaslišane na policiji, pa mislijo, da se je hotel kdo od užaljenih delavcev nad Šerifom maščevati, ker je Šerif prav neusmiljeno in prostaško peoval delavcem mater in Boga.

Mariborske Wögererjeve hrenovke

dnevno sveže dobite v delikatesi

JANC - Židovska

1 Zločin na Ljubljanskem polju. V soboto zvečer je prišlo v Ljubljano neko skromno, toda duševno omejeno dekle. Padlo je v roke dvema brezposelnima delavcema, ki pa sta premogla nekaj drobiža. Oba fantalina sta dekle upijajila ter sta ga odvedla k Savi, kjer sta storila silo. Dekle je obljokano prišlo nazaj v isto gostilno, kjer se je poprej opijajilo ter povedalo svojo nesrečo. Policija je za ta zločin hitro zvedela ter je v noči na včeraj oba nesramneža aretirala.

1 Nemška stenografija se poučuje na trgovskem učilišču »Christoflov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. Pojasnila in prijave vsak dan.

Maribor

m Blagoslovitev palače »Ljudske samopomoči«. Za 10 letnico svojega obstoja si je mariborska »Ljudska samopomoč« zgradila na Aleksandrovi cesti, nasproti postaje, svojo lastno palačo, ki je bila v soboto popoldne blagoslovljena. K blagoslovljenosti slovesnosti so se poleg upravnega in nadzornega odbora zbrali še predstavniki oblasti, med njimi okrajni načelnik dr. Šiška, podžupan Fr. Zebot in predstojnik mestne policije dr. Trstenjak. Cerkvene obrede je opravil župnik p. Valerijan Landergott, nakar je bila jubilejna seja.

m Železničarji se organizirajo. V soboto zvečer je bil v prostorih bivšega kina Apolo občni zbor mariborskega poverjenišтва Kluba železničarjev JRZ. Zbor je vodil zaslužni organizator mariborskih železničarjev g. Wurzing, od upravnega odbora iz Ljubljane sta priselja g. P. Mašič in V. Cimperman, mariborsko krajevno organizacijo JRZ pa sta zastopala župan dr. A. Juvan in podžupan Fr. Zebot. O klubovi organizaciji je poročal g. Mašič, o perečih vprašanjih železničarskega stanu pa g. Wurzing. Izvoljen je bil odbor poverjenišтва s predsednikom g. Wurzingem na čelu.

m Sklepi Ispavčeve pevске župe. V nedeljo je bil v Mariboru občni zbor Ispavčeve pevске župe, katerega so se udeležili delegati 12 včlanjenih pevskih društev, večje število pevcev in vsi člani starega upravnega odbora. Vodil je občni zbor predsednik prof. Vasilij Mirk, poleg njega so še poročali tajnik Gračner, blagajnik Lukša, arhivarka Rozmanova in zborovodja Horvat. V župi je včlanjenih 23 društev. Napravljeno so bili nekateri važni sklepi: za pospeševanje petja naj se ustanove v okviru žup posebna pevška okrožja; ustanovi se posebno društveno glasilo, ki naj ga izdajata Hubadova in Ispavčeva župa skupno. Glasilo naj bo dostopno vsem pevcem. Za društva se bodo izdajale skladebe; kongres pevске zveze naj sklene pavšaliranje avtorskih dajatev in njihovo postopno razselitev na posamezna pevška območja; doseže naj se zopet uporaba šolskih prostorov za vaje pevskih društev, kar je ministrstvo nedavno prepovedalo; na prošnjo kulturnih in drugih organizacij smejo pevška društva nastopati na njihovih prireditvah samo po pristanku Ispavčeve župe. Ob zaključku zborovanja je bil izvoljen nov odbor. Predsednik je prof. Vasilij Mirk, podpredsednik Marzin Drugovič iz Celja, tajnik Matija Trstenjak, blagajnik Vinko Živko, arhivar Anton Jagodič, zborovodja Albin Horvat in Janez Gašparič; člani uprave Šeruga Vinko iz Ptuj, prof. Bizjak Alojz in Valič Ivan; člani nadzorstva so Mordej Franc, Volavšek Franc in Kovačič Ivan.

Prva mariborska prodajalna M. Bäuerle in izposojevalnica klavirjev

Gospod 56. priredi oktobrsko ugodnost. Vsi v tem mesecu na posodo vzeti klavirji preidejo v last izposojevalcev, kadar doseže plačana najemnina višino cene. Prost ogled. Najemnina 80—150 din mesečno. Pohitite, dokler traja zaloga!

m V visoki starosti 83 let je umrl v Vrtni ulici 8 upokojeni železniški strojevodja g. Jožef Drogenik. Plemenitega in blagega pokojnika, za katerim žalujejo poleg sorodstva njegovi številni znanci in prijatelji, bodo pokopali v sredo popoldne na studenskem pokopališču. Bodí mu ohranjen blag spomin, preostalin naše iskreno sožalje.

m Veliko gasilsko vajo so imeli v nedeljo popoldne gasilci v Studenih. Nastopili so trije gasilski avtomobili in dve turbinki na objektih g. Spureja, navzoči pa so bili zastopniki obeh gasilskih žup Maribor mesto in Maribor desni breg. Po končani vaji so bili odlikovani zaslužni studenski gasilci, in sicer so prejeli častni član Franc Kaiser odlikovanje za 40 letno delo v četi, predsednik Alojz Kaloh za 30 letno, za 15 letno delovanje pa poveljnik Majhenič Ludvik, podpoveljnik Kirbiš Karel, člani Komisar Alojz, Pezdikec Pavel, Pregl Alojz, Pezdikec Avgust, Letnik Peter, Lešnik Avgust, Sorec Franc in Kolar Franc. Za 10 letno delo so bili odlikovani: Lešnik Maks, Pušnik Franc, Vehovec Ivan in Gejer Franc.

Spoznali so v njem 40 letno Marijo Pušnik iz Brinja. Pred tremi tedni se ji je omražil um, pa je izvršila samomor s skokom v vodnjak.

Ta vodnjak ima sploh zanimivo in usodno zgodovino. Pred 20 leti je skočila vanj neka vzgojiteljica ter je v njegovi globini našla žalostno smrt. Pred 120 leti, za časa vladanja takratnega avstrijskega cesarja Franca I. pa je služil vodnjak kot skrišališče ponarejenih srebrnikov, katere so vanj spuščali ponarejevalci ter jih tako skrivali pred varnostnimi organi, ki so jim bili za petami.

m Roditeljski sestanek bo jutri, v sredo, ob 16 v delavnici II. dr. dekliske ljudske šole. Predaval bo dr. Vladimir Brezovnik o izkrivljenih hrbljenici, o preprečenju in zdravljenju. Starši, pridite!

m Beli tazan. Krasnega fazana je ustrelil znani lovec in trgovec g. Capf iz Slov. Bistrice. Redko lovsko trofejo je dal v delo mariborskemu nagačevalcu g. Francu Walnerju.

m SSK Maraton. Zaradi predvidene nogometne tekme med lahkoatletiči Maratona in Rapida ter zaradi nameravanega juniorskega dvoboja se pozivajo lahkoatletiči na sestanek drevi ob 19 v telovadnico v Cankarjevi ulici.

Gledališče

Torek, 26. oktobra, ob 20: »Sodnik Zalamejski«. Red B.

Sreda, 27. oktobra: zaprtlo. Četrtek, 28. oktobra, ob 20: »Bela bolezen«. Za proslavo českoslovaškega narodnega praznika. Red D.

Celje

c Skupna pevška vaja Celjskega zvona bo drevi ob 8 v Domu v Samostanski ulici. Pridite točno in sigurno!

c Mestna občina celjska razpisuje dobavo 20 volnenih odev za Mestno zavetišče. Morebitna pojasnila se dobe na poglavarstvu.

c Cercle francis v Celju sporoča, da se redno vršijo tečaj francoskega jezika in eicer nadaljevalni ali konverzacijski tečaj vsak ponedeljek in četrtek ob 18.15, začetni tečaj ob torkih in petkih ob isti uri v lokalu francoskega krožka v Narodnem domu, kjer se še vedno sprejemajo prijave. Knjižnica je odprta vsako sredo od četrta na 7 do pol 8.

c Združenje rezervnih oficirjev. V petek 29. t. m. bo ob 6 zvečer obvezno predavanje za aktivne in rezervne oficirje. Udeležba je strogo obvezna, izjemski onih, ki so službeno nujno zadržani.

c Taks Janez podlegel poškodbam. V soboto smo poročali, da se je blizu Poljan prijetila huda nesreča. Ponesrečenec Taks Janez, 32 letni vojak, doma iz Smarja pri Jelšah, se je peljal iz Kragujevca domov na dopust. Domneva se, da je prespal svojo izhodno postajo Grobelno in nato v hipni zmedenosti skočil iz vlaka. Možno je tudi, da je po neprevidnosti padel. Pri skoku si je razbil lobanjo in obelzel na tratičah. Na srečo je prišel mimo neki gospod in ga potegnil s tratič, sicer bi vlak, ki je kmalu vozil za ljubljancem, reveža popolnoma pregazil. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico; včeraj popoldne pa je podlegel poškodbam. Naj v miru počiva! Svojem naše iskreno sožalje!

c Sestanek Fantovskega odseka bo jutri ob 8 zvečer v mali dvorani v Domu. Sestanek je za vse člane obvezen!

c Zgubila se je zlata ura v Gledališki ulici od okrajnega načelstva do Mestnega gledališča. Poštenega najditelja prosimo, da jo proti dobri nagradi prinese v podružnico »Slovenca« v Celju.

„Evangeljnik“

v celjskem gledališču

V petek, dne 22. oktobra, je goslovala ob otvoritvi nove gledališke sezone v Celju 1937-1938 ljubljanska opera z znamenito opero »Evangeljnik«. Delo samo je velika umetnina. Z njim je pisatelj in skladatelj dosegel to, kar je za vsako umetnino potrebno, namreč, da pisatelj zbliža igralce in poslušalce tako, da vsi notranje enako doživljajo. Glasba sama je tako lepa, tako blagoljubna, da so poslušalci doživeli v duši mir in tisto milino, ki jo doživi le tisti, ki je preстал mnoge krivice in preganjanja. »Blagor njim, ki trpe krivico — ker njihovo je nebeški raj, — to je bila vodilna misel cele opere. Glasba sama izraža bol in notranjo srečo lepo in ubrano. Avtor nas v svojem izražanju ne muči preveč z disonancami, ampak z lepo zvonenimi akordi.

Pri podeljevanju vlog je imela ljubljanska opera zelo srečno roko. Vloga Friderika Engle je bila dana g. Juliju Bellettu, ki je s svojim strogim in močnim basom odlično rešil svojo nalogo. Odlikujejo ga ne samo odlični glas, ampak tudi pravilne igralne geste. Vloga njegove nečakinje in varovanke Marie je bila dana g. J. Ribičevi, ki je s svojim zvonnim glasom nad vse lepo predložila mlado, zaljubljeno dekle, ki zaradi svojega ljubljence Matije Freundhoferja doživlja veliko duševno bole, vloga Magdalene, Martine prijateljice, je bila izročena g. Golobovi, ki je s svojo arijo poslušalce tako očarala, da so dejanje prekinili z velikim aplavzom. Ljubosumnega nadučitelja Joan. Freundhoferja je odlično rešil g. Vekoslav Janko, ki je z oblikovanjem svojega temnega in močnega baritona dal čutili bahavost in pollost, nazadnje pa vdano skesanost. Glavna vloga Matije Freundhoferja, učiteljevega mlajšega brata, pozneje evangeljnika, je bila podana g. J. Gostiču. Njemu se zelo pozna glasovno šolanje v inozemstvu. Njegov glas je zelo prijeten, ki se od »ge pa do tenorskega« hč izlije v milo melodijo. Svoje vlogo je tako ganljivo in pri-srečno igral, da so vsi poslušalci z njim čutili preganjanje in krivico, pa tudi ono milino, ki jo občutimo, ko odpuščamo svojim največjim sovražnikom. Tudi manjše vloge so bile zelo posrečene. Gospod Peček je v vlogi Ksavera Kozobrada, krojača, žel presrečen smeh.

Opero je režiral naš najboljši režiser g. profesor O. Šest, dirigiral pa g. N. Štritof, ki nam je že znan kot najboljši dirigent naših jezer. On sam se je v to delo tako vživel, da ni mogel pri dirigiranju prikrivati svojega notranjega doživljanja, groze in miline. Vsa čast ljubljanski operi, ki uprizarja tako plemenita dela.

Zvedeli smo, da namerava ljubljanska opera uprizoriti v Celju še opero »Evgenij Onjegin«, ki ga je napisal ruski pisatelj in pesnik Puškin. Glasbo za to delo je priredil veliki skladatelj Čajkovskij. Upamo, da bo za to umetniško delo vladalo prav tako zanimanje, kakor je bilo v petek za »Evangeljnik«.

Sadjarški dnevi v Mariboru

Nadaljevanje in zaključek sadjarskega kongresa. Ogromen naval na razstavo. — Posvetovanja sadnih izvoznikov.

Maribor, 25. oktobra. Danes se nadaljuje vsedrjavni sadjarski kongres, ki se je začel včeraj. Zaradi dolgotrajnih in izčrpnih referatov so se včerajšnje konference zavlekle do večera s kratkim popoldanskim odmorom, so ga udeleženci kongresa izrabili za kosilo ter za izlete z avtobusom v okoliške vzorne sadovnjake. Nekatere skupine so si ogledale vinarsko in sadjarsko šolo. Danes dopoldne ob 9 se je nadaljevanje kongresa zopet pričelo. Referati so trajali dopoldne in popoldne, vsakemu referatu je sledila zanimiva strokovna debata, ki je vprašanje vsestransko razsvetlila. Iz referatov in debat se je videlo, da bo letošnji vsedrjavni kongres zelo plodonosen ter nam bo prinesel važne smernice, po katerih se bo našo sadjarstvo razvijalo v boljše bodočnost.

Na dnevnem redu današnje konference so bili referati: 1. »Preorietacija obstoječih banovinskih drevesnic in usposobljenosti osebja v smeri praktičnega sadjarstva«, referiral je inšpektor ministrstva za kmetijstvo Milutin Niketič; 2. Vprašanje kolobarjenja v drevesnicah, poročala sta referent kmetijskega oddelka donavske banovine Stevan Lukič in referent poljedelskega oddelka drinske banovine Franc Mežan; 3. Možnost in organizacija sadjarstva na banovinskih kmetijskih ustanovah, referiral je viš. svet. kmet. oddelka savske banovine Milan Marsič; 4. Kratko zgodovino slovenskega sadjarstva je podal učitelj kmet. šole v St. Jurju Franc Vardjan; 5. Drevesnice v Sloveniji, sedanje stanje in njihov pomen za napredek sadjarstva, poročal je drevesničar

Ivan Dolinšek iz Kamnice. Ob zaključku referatov je bila sklenjena resolucija, ki jo bomo prihodnji objavili.

Sadjarska razstava je v ospredju zanimanja ter je obisk ves dan nadvse razveseljeval. Včeraj je bil na razstavo naravnost rekorden naval. — Okrog 7000 ljudi je bilo na razstavišču. Takega uspeha pač ni imela dosedaj še nobena naša gospodarska prireditelja. Nedeljeno priznanje in občudovanje, ki ga razstava pri obiskovalcih žanje, je prirediteljem in organizatorjem razstave največje in najlepše zadoščenje.

Sadjarska razstava in prihod številnih funkcionarjev iz ministrstev je razgibal tudi naše sadne izvoznike. V soboto popoldne so imeli v kolodvorski restavraciji sejo, kateri sta prisostvovala tudi direktor Prizada dr. Ciril Nemec in šef sadjarskega oddelka v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine inž. Miloslav Samurovič. Sadni eksporterji so jima obrazložili težek položaj, v katerem se nahajajo, ko imajo v svojih skladiščih okrog 160 vagonov jabolč, ne morejo pa tega sadja izvoziti, ker je cena v Nemčiji prenizka, drugam pa ni izvoza. Oba funkcionarja naših državnih izvoznih ustanov pa sta podala sadnim eksporterjem sliko položaja v inozemstvu ter sta jih opozorila na prizadevanje naše državne uprave, ki se trudi, da bi pomagala izvoznikom za mednarodnimi dogovori. Opozorila sta jih, da bo Nemčija dala uvozno dovoljenje tudi drugim svojim tvrdkam, dočim je sedaj omejeno samo na 8 uvoznih veletrgovin. Usodno je, da je Nemčija v skrbi, da spravi v denar čim prej svoje sadje, dovolila razprodajo jugoslovanskega sadja šele po novem letu. V teku so pogajanja, da se ta odredba v Nemčiji izpremeni.

Povišanje plač delavcev v resorju prometnega ministrstva. Iz Belgrada poročajo, da je bilo na seji gospodarsko-financijskega odbora ministrov sklenjeno zvišati mezde prometnemu osebju ministrstva za promet. Gre za povečanje plač mojstrom, kvalificiranim in nekvalificiranim delavcem.

Jugočeška. Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d. Kranj je imela dne 22. oktobra 1937 svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Oton Detela. Čisti dobiček družbe za leto 1936 izkazuje nesek 4.827.030,40 din, od katerega se je delni znesek 3.200.000 din odkazal rezervnemu zakladu III., ostanek 1.627.030,40 din pa je bil stavljen na razpolago občnemu zboru. Občni zbor je sklenil, da se odkaze rezervnemu zakladu I., ostanek 1.527.030,40 din pa rezervnemu zakladu III., ki se na ta način poviša na vsoto 6 milijonov 113.999,15 din. — Na vprašanje delničarjev je uprava na občnem zboru pojasnila, da je Jugočeška v poslovnem letu 1936 med drugim izplačala sledeče zneske: na družbenem davku z dokladami vred, na prometnem in luksuznem davku, na takšah, banovinskih davstvih, trošarini za porabo električnega toka in na službenem davku 11.905.337,50 din, za pokojninsko zavarovanje 437 tisoč 348 din, na prispevkih za bolniško blagajno 884.110,50 din, na medzah (kljub 5 tedenski stavki) 11.062.356,90 din, na uradniških plačah 2.188.727,75 dinarjev. To pojasnilo so delničarji vzeli z odobravanjem na znanje. Vsi predlogi uprave so bili sprejeti soglasno.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke Edison Bell Penkala, d. d., Zagreb. Prvi zbor upnikov je dne 30. novembra, prijaviti je terjatve do 16. decembra 1937.

Tečaj za avtoveno varenje v Ljubljani. — Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI priredi v Ljubljani konec novembra t. l. tečaj za avtoveno varenje, ki bo trajal 13 dni. Namenjen bo predvsem varilcem, ki so že izvežbani, da se v tej stroki še izpopolnijo. Praktične vežbe in predavanja ob spremljevanju slik v filmu in diapozitivih bodo cel dan. — V primeru pa, da bi interesi zeleli začetniški tečaj, jim bo zavod ustrelel in ga priredil namesto dopolnilnega. Za nabave stroške varilnega materiala se bo pobirala odgovarjajoča odškodnina. — Vabimo mojstre in pomočnike kovinarske stroke, ki bi želeli obiskovati tečaj, da se prijavijo s točnim naslovom pismeno na Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani. Navedbo naj, ali žele posejati dopolnilni ali začetniški tečaj.

Zveza srbskih kmetijskih zadrug v Novem Sadu je povečala lani število svojih članic od 402 na 412. Od tega je 316 kreditnih in 41 nabavno-prodajnih. Največ ima zveza članic na področju donavske banovine, in sicer 379, nato v savski banovini 27 itd. Zveza je lani od članic prevzela 27.182,65 metr. stota raznih proizvodov za 3.94 milij. dinarjev. Izvozila je zveza 222,5 vagonov živine za 13.94 milij. dinarjev. Kakor je znano, je lani zveza dobila od

države brezobrestno posojilo v znesku 5 milijonov dinarjev za 10 let. Zveza je lani tudi dobila odlog plačil. Lastna sredstva zveze so znašala na koncu leta 1936 8,4, posojila 13,56, poleg 4,2 milij. novih posojil, krediti zadržani so dosegli 22,5 (26,2) milijonov din.

Naša trgovina z Avstrijo. Po avstrijskih uradnih podatkih je znašal v prvih 9 mesecih t. l. naš izvoz v Avstrijo 82,9 (lani v 9 mesecih 51,7) milij. šilingov, dočim je avstrijski izvoz k nam znašal 47,9 (34,8) milij. šilingov. Ves avstrijski izvoz je znašal 1.063,3 (884,8), avstrijski izvoz pa 889,4 (689,4) milij. šilingov.

Avstrijskoitalijanska pogajanja. Ze dalj časa so se pripravljala trgovinska pogajanja med Italijo in Avstrijo. Sedaj poročajo z Dunaja, so se ta pogajanja začela dne 5. novembra 1937 in bo od potovala v Rim 6 članska delegacija pod vodstvom ministra dr. Schüllerja. Pogajanja bodo zelo obsežna, ker bodo razpravljali o vseh vprašanih trgovinskega prometa med obema državama in bodo posebno važna tudi za našo državo.

Borza

Dne 25. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na naših borzah angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8,79 do 8,89, v Zagrebu na 8,775—8,875, v Belgradu na 8,79—8,89.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29.435 do 30.135, v Belgradu 29,50—30,30.

Italijanske lire so nudili v Belgradu po 1,84. Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,80 do 14, nadalje so beležili za sredo novembra 13,67 do 13,87, za konec novembra 13,65—13,85, za sredo decembra 13,58—13,78, za konec decembra 13,60 do 13,80, za sredo januarja 1938 13,54—13,74, za konec januarja 1938 13,70 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5.093.900 din, v Belgradu 2.300.000 din. Efektni promet je dosegel v Belgradu 950.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h gold.	2392,67—2407,26
Berlin 100 mark	1736,08—1749,91
Bruselj 100 belg.	729,19—734,26
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	218,81—215,86
Newyork 100 dolarjev	4292,25—4328,57
Pariz 100 frankov	146,11—147,55
Praga 100 kron	151,33—152,43
Trst 100 lir	226,75—229,83

Curih: Belgrad 10.—, Pariz 14,665, London 21,4775, Newyork 433,75, Bruselj 73,175, Milan 22,83, Amsterdam 239,85, Berlin 174,30, Dunaj 80,30 (81,80), Stockholm 110,75, Kopenhagen 95,87, Praga 15,19 (13,60), Varšava 82, Budimpešta 86,25,

hovega zdravljenja; kako pripravljamo obliž, odstranjujemo kemične madeže, kako ravnamo s kisikovo bombo itd. Posebna poglavja je posvetil še negi dojenčev in majhnih otrok, njihovi umetni in naravnih prehrani, kako izračunamo hranilne vrednosti in količine potrebne hrane. Dodal je vrsto praktičnih receptov za kuhanje hrane ter tabelo starosti, dolžine in teže po Pirquetu in Kornfeldu. V podrobnosti se spusti avtor tam, kjer smatra, da bo to v prid tistim, katerim je knjiga namenjena. Tako se spusti v detalje n. pr. tam, kjer opisuje, kako je treba držati bolnika, zlasti otroka, med tem ko ga zdravnik preiskuje ali mu nudi pomoč, kar je ponazorjeno tudi z dobrimi slikami. Sicer obravnava snov v širokih, preprostilh potezah in s tem olajša razumevanje. Omenjena knjiga je peta knjiga Knjižnice zavoda za zdravstveno zaščito mater in otrok, je velikega, šolskega formata, okusno vezana. Zmerna cena pa omogoča, da si jo bodo lahko nabavili tisti, ki jim je namenjena. Dr. M. 30.

Čas 1937/38 (št. 1—2)

Izšla je nova dvojna številka znanstvene revije Leonove družbe »Čas«, ki ima v našem kulturnem življenju že lepo tradicijo, saj izhaja že 32 let s tem imenom, da je tudi že prej kot »Katalogi Obzorja« in »Rimske katoliške znanstvene miselnosti in služil istemu cilju. Novi letnik otvarja urednik dr. Fabjan s spominsko besedo nadškofu dr. A. B. Jegliču, v kateri poudarja njegovo plemenito strastnost, s katero je pobijal nazgonsko strast v človeku in v vsem narodu ter podčrta zlasti njegovo skladnost med načeli in življenjem: »najvišje vrednote v njem niso bile samo abstraktna misel, temveč življenje; strastnost, ki je preprečevala, kako zelo po Pavlovi besedi živi v njem Kristus«. Doc. dr. St. Gogala reče v članku »Življenje in vzgajanje« pedagoške probleme med vzgajanjem in praktičnimi posledicami vzgoje. Loči notranje psihološko vzgajanje ter oviro zunanje sveta, ki preprečuje to vzgojo po postenem, osebnostno polnem človeku sprevesti v življenje. Glavno pa se pisec bori proti pesimizmu vzgojiteljev, ki kviri vsak pozitiven re-

zultat ter kljub slabim izgledom na praktično uveljavljanje vzgajanja terja brezpogojen optimizem v uspeh vzgoje po človeku, ki bo pripravljen brezkompromisno živeti svoje življenje po svojem notranjem spoznanju in doživljanju. Tretji članek je posvečen »evoluciji« v svetovski Rusiji ter ga je napisal eden najboljših poznavalcev ruskega boljševizma urednik dr. Iv. Ahčin. V uvodu naznači pisec nasprotujoča vrednotenja zadnjih dogodkov v Sovjetiji, ki se lahko tolmačijo kot pot iz marksizma v nacionalistični fašizem ali pa tudi kakorkoli. »Vidimo spremembe, ne moremo pa vselej vedeti, iz kakega duha izhajajo.« Toda kljub temu skuša razložiti evolucijo v dveh plasteh ruske družbe: namreč v poljedelstvu, kjer je integralni agrarni komunizem propadel ter se agrarna politika rešuje že v neke vrste združništvo. Pri delavstvu pa je tudi s stahanovizmom prišel v komunizem meščanski element ter se zdaj prav to goji v komunistični družbi (plača po pomembnosti dela), proti čemer se je pravi komunizem najbolj boril. Razprava se bo še nadaljevala. Dr. V. Brumen, ki se je dobro uveljavil v naši znanstveni literaturi s svojo disertacijo o Slovcu-pedagogu ter se je zadnje čase posvetil raziskovanju Kreka, o katerem je napisal par razprav in ozirom na njegovo prosvetno delo (»Slovenec«) ter o pojmovanju žene (»Vigred«), je napisal za »Čas« članek o »Krekovem pedagoškem nazoru«, kjer je razbral njegove misli o bistvu življenja ter potrebi osebnostne izobrazbe, o pomenu družine in verske šole, kar je tudi načelo modernega vzgojstva. Poseben bogat je v tej dvojni številki »Obzorje«. Najprej priobčijo s komentarjem I. Fabjanja papeževu okrožnico »S pekočo skrbjo...«, ki jo je namenil nemškimi katoličanom v teh težkih dneh, stremeč po ohranitvi miru med Cerkvijo in državo v Nemčiji. Tine Debeljak je napisal članek o pokojnem Masaryku, ne toliko poudarja življenjepis velikega državnika kot njegovo znanstveno in filozofsko delo. V članku so navedene vse razprave, ki jih je Masaryk napisal, ter sodbe o njem, kot jo je izrekel njegov naslednik dr. Beneš ob pogrebu. Ob koncu citira tudi mnenja katoliških publicistov o Masaryku in njegovem razmerju do katolištva. Izredno zanimiv in v mnogočem polemičen je članek dr. ing.

Nagodeta »K programu javnih del v dravski banovini«, v katerem je kritično ocenil znani proglas inženirske in arhitektske sekcije v Ljubljani, ki je izšel pod naslovom »Program javnih del v dravski banovini« letos, meseca aprila. Trezno in resno postavlja načela, po katerem se morajo javna dela pri nas vršiti, obenem pa kljub nasprotnemu javnemu mnenju izhaja iz vsega kompleksa tista dela, ki zaslužijo resnične podpore ter čim hitreje izdelava. Članek bo gotovo vzbudil občo pozornost. Dr. Gogala poroča o II. slovenskem pedološkem kongresu v Ljubljani. Dr. Janžekovič pa polemizira s »Serbovo« ocenjo Vebrovih dokazov za bivanje božje v »Knjigi o Bogu« ter pride do zaključka, da je Serko prevzel Vebrove filozofske termine, pa jim dal svoj pomen, zaradi česar je nujno prišel do protislovij. V »ocenah« so ocenjene pedagoške knjige doc. dr. Keilbacha iz Zagreba (Gogala) ter spisi F. Jakliča (J. Dolene), F. Erjavca in F. Finžgarja (iz modernega sveta). Aktualni z ozirom na svetovno in našo domačo razgibanost o španskem vprašanju pa so »Zapiskje«, ki jih je napisal urednik dr. Fabjan ter govori o znani spomenici španskih škofov, ki jo ponekod dobesedno prevaja ter dodaja tudi komentar pariskega kardinala Verdiera; še posebno pa bo zanimala javnost usoda pariskega lista »Septic«, ki je pred nekaj časa prenehal ne le zaradi finančnih težav, temveč tudi drugih vzrokov (simpatiziranje z levico in ljudsko fronto). Dr. M. Pivce-Stoletova je napisala topel nekrolog pokojnemu sodelavniku »Čas« dr. Pantarju, ki je prav v zadnjem času našel svoje najuspešnejše torišče v političnozgodovinskih razpravah.

»Čas« stane letno 60 din (za dijake 40) ter izhaja desetkrat na leto. Vsemu izobraženstvu ga toplo priporočamo. td

Francoski pesnik Paul Valery je postal redni profesor za poetiko na Colege de France. Hrvatska založba Binoza javlja v »Prager Presse«, da bo poleg srbohrvatskih knjig začela izdajati tudi slovenske knjige. Za prihodnje leto je na programu ena slovenska knjiga. V slučaju, da ne izdajo zbirke sovjetskega humora.

varuje Vaše perilo

Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,4975, Buenos Aires 129,25.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 94—97, agrarji 53,50—54,50, vojna škoda promptna 417—418, begl. obveznice 77,50—78,50, 4% sev. agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 94—95, 7% Blerovo posojilo 85 do 85,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—100,75, Trboveljska 220—230.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 94 denar, agrarji 52,50—54, vojna škoda promptna 416,50—417, begl. obveznice 77,50 denar, dalm. agrarji 75,50 denar, 4% sev. agrarji 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 93,50—94, 7% Blerovo posojilo 85—86 (85, 86), 7% posojilo Drž. hip. banke 100,75 blago. — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 208 denar, Trboveljska 220—240, Gutmann 50—54, Tov. sladkorna Bečkerek 650 bl. Osij. sladk. tov. 180 denar, Dubrovačka 430—435 (440), Jadranska plova 435 blago, Oceania 275 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53 denar, vojna škoda promptna 418,50 denar (418,50), za konec decembra 417—418 (417,40), begl. obveznice 73—73,75 (drobni komadi), dalm. agrarji 76,25—76,50 (76,25), 4% sev. agrarji 54,25—54,75 (54,25), 8% Blerovo posojilo 94—95, 7% Blerovo posojilo 85,50—86 (86, 85,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100,25—101. — Delnice: Narodna banka 7500—7600 (7550), Priv. agrarna banka 210 denar (214).

Dunaj. Začetek tega tedna je bil v znamenju neposrednega razpoloženja in slabše tendence. V kulisi so bili začetni tečaji pod včerajšnjimi in tudi končni tečaji so bili nižji razen za Alpine, ki se je obdržala na višini prejšnje sobote. V Zagradi so popustili skoro vsi papirji razen nekaterih izjem, v nekoliko večji meri beležijo izgube kovinskih papirji. Posli so se gibali v ozkih mejah. Beležili so (v oklepajih sobotni tečaji): Donavsko-savsko-jadranska 61,65 (61,85); delnice: Creditanstalt-Bankverein 261 (264), Narodna banka 162,50 (163), Steg 26,40 (26,75), Siemens-Schuckert 143, Stewear

28,50 (28,95), Magnesit 86 (87,50), Trboveljska 26,25 (26,80), Alpine 43,95 (43,95), Berg-Hütten 542 (555), Steyr-Daimler-Puch 227 (228), Semperit 79,05 (80).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica be. 78-79 kg 175—177; srem. 77-78 kg 174—176; slav. 77-78 kg 175—177; ban. 78-79 kg 178—179; bač. ladja Tisa 78-79 kg 180—182; be. ladja Begej 17—181. — Oves be., srem., slav. 126—128. — Rž be. 164—166. — Moka be., ban. Og. Ogg 267,5—277,5, 247,5—257,5, 227,5 do 237,5, 207,5—217,5, 167,5—177,5, št. 8 neizrem., srem., slav. Og. Ogg 265—275, 245—255, 225—235, 205—215, 165—175, št. 8 neizprem. — Tendence slaba. Promet srednji.

Živina

Sejem v Celju 21. oktobra: vola sta bila prignana 2, prodan 1 (cena 5,50—6 din), krav je bilo prignanih 71, prodanih 22 (cena 3,75—5 din), telce je bilo prignanih 7, prodane 3 (cena 5,50—6).

Cene kmetijskih pridelkov v Ptuj 23. oktobra: govedina I. vrste prednji del 10 din za kg, zadnji del 12 din; II. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din; teletina zadnji del 12 din, prednji del 9 din; svinjina domačih oziroma hrvaških prašičev špeharjev od 5 do 10 din; elanina, sveža, domača od 13—14 din, hrvaška 14 din, prekajena 18 do 20 din; sladko mleko liter 1,50 din, jajca 10 kom. 10 din, moka črna 3 din, bela 3,75 din, fižol 2—3 din kg, leča 10—11 din, krompir 0,60—0,75 din, seno sladko 0,35—0,40 din kg, slama prešana 0,30 din, ječmen 1,50 din.

Dunajski goveji sejem dne 25. oktobra. Prignanih je bilo 686 volov, 484 bikov in 905 krav, skupno 2.075 glav, od tega iz Avstrije 1.795, iz inozemstva pa 280. Zaradi velike ponudbe posebno srednjevrstne govede so splošno cene nazadovale. Le prvovrstni voli so obdržali cene preteklega tedna, dobri in srednji so popustili za 3 groše, slabše vrste pa celo za 3 do 5 grošev, dobre krave za 3 do 5, biki dobri za 2 do 3, srednji in slabi za 5 do 7 grošev. Cene so bile naslednje: voli 0,97—1,54, biki 0,88—1,13, krave 0,84—1,10, klavna živina 0,62—0,88 šil. za kilogram žive teže.

Kulturni obzornik

Dr. Dragaš: Tehnika in metodika splošne nege bolnikov

Dr. Dragaš se je pri vodstvu zavoda za zaščito mater in otrok in pri vzgoji zaščitnih sester in drugega osebja zavedel, kako potrebna bi bila knjiga, ki bi nazorno predločila vse kar je treba vedeti o negi bolnikov. Spisal je 176 strani obsegaajočo knjigo izpopolnjeno z nazornimi slikami in risbami. Poprje so bile bolniške in zaščitne sestre, bolničarji, bolničarke, pa tudi medicinci, ki se pripravljajo na klinično delo, prisiljeni brskati po raznih nedomačih knjigah in s težavo poiskati to, kar imajo sedaj zbrano v eni sami domači knjigi. V njej bodo našli navodila tehnične narave, v katerih se bodo lahko izpopolnili za praktično delo v raznih zdravstvenih ustanovah; pa bo koristila tudi zavodom, internatom, ki imajo svoje bolniške sobe. Rade bodo knjigo prečitale tudi inteligentnejše matere. Medicincem, ki stopijo v petem semestru takoj na klinična tla in se morajo takoj lotiti kliničnega dela, bo koristilo, če to knjigo prečitajo, kar jim bo delo od vsega začetka olajšalo in bodo lahko z mirnejšim srcem takoj stopili v bolniške sobe.

Delo pripoveduje o snagi na splošno, o opre-mi bolniške sobe, ležišč, o tehniki prenašanja, oblačenja, snajenja, hranjenja bolnikov; o tem, kako bolnika povezujeveno, merimo temperaturo, dihanje, pulz — o vlivih, kapljičnem klistirju, o izpiranju črevesa, želodca, oči, ušesa, o katetriziranju, inhalacijah, o sterilizaciji. Poroča o tehniki male kirurgije: o inciziji, raznih punkcijah, infuziji, intubaciji, traheotomiji: o preiskavanju urina in krvi in iztrebkov; o hidroterapiji: ovitkih, zavitkih, obkladkih, kopelih; kako je treba ravnati z gumijastimi predmeti; o tehniki nege bolnikov pri različnih, tudi infekcijskih boleznih; o ravnanju z zdravili, o načinu njihove uporabe in nji-

Čeprav o vitaminih niso nič vedeli...

Najnovejša zdravilska znanost se mnogo peča z vitamini, katerih v prejšnjem stoletju še nihče ni poznal. Skoraj vsaka nova številka kaknega medicinskega lista poroča o novih možnostih zdravljenja z vitamini. Nekdaj pa vsega tega ni bilo. Pa vendar je sedaj jasno, da so nekdanji izkušeni zdravniki in tudi preprosti ljudje za zdravljenje večkrat porabljali vitamine. Čeprav jih še nihče ni poznal in nihče ni vedel za vitamine.

Ze stari mornarji so vedeli, da je nevarni skorbut napadel mornarje, kateri že dolgo časa niso imeli prilike uživati svežega sočivja. Takim bolnikom je začela gniti dlesen v ustih. Kakor hitro pa so bolniki začeli uživati sadje, sočivje in citrone, pa je bolezen izginila. Kaj je torej pomagalo? Danes vemo ime tistega zdravila, kateremu nekdanji imena niso vedeli, čeprav so ga porabljali. Danes vemo, da nastaja skorbut pri

taki človeški hrani, v kateri manjka vitamina C. Ker pa je tega vitamina zlasti veliko v citrusih in pomarančah, kakor tudi v svežem sadju in sočivju, zato je treba zoper skorbut uživati tako hrano. Skušnja starih je že v davnih stoletjih uporabljala kot zdravilo kakor ga priporoča moderna veda pod imenom vitamin C.

Ta vitamin C je dober tudi za želodčne bolezni, kar so ugotovili šele v zadnjem času. Toda srednji vek je že vedel, da je treba bolniku, ki boleha na želodec, dati citrone. Krvotočne ženske so nekdanje rade uživale limone. Zakaj? Danes pa vemo, da ima vitamin C to lastnost, da krči krvne žilice ter jih zapira. Kdor ima pljučnico, pogreša vitamin C. Dandanes preiskujejo bolnikovo vodo, da ugotovijo, koliko tega manjka bolniku. In vendar so citrone že od nekdanji radi dajali takim bolnikom. Ogrin in Srbi so vneti oboževalci paprike. Nekdaj je znanost papriko preklinjala. Danes pa znanost ve, da je v papriki polno vitamina C in da imajo Srbi in Ogrin prav, če uživajo papriko.

Ze dolgo ve svet, da je prav in dobro, če slabokrvni in rahitični otroci uživajo ribje olje. Ze davni rodovi so poznali dobroto tega olja za otroke. In vendar niso vedeli, kar uči današnja znanost, da je v ribjem olju mnogo vitamina D, katerega ravno manjka rahitičnim otrokom.

Nekdaj so bolnikom, ki so imeli sladkorno bolezen, radi dajali uživati kvas. Nihče ni vedel, zakaj je to dobro, čeprav se je pokazalo, da kvas precej pomaga takim bolnikom. V kvasu je vitamin B₁. In znanost uči sedaj, da ima kvas v sebi snovi, ki razkrajajo sladkor v krvi. Tako snov vbrizgavajo bolnikom v kri, da jim zmanjšujejo sladkor v krvi. Torej so stari, ne da bi kaj vedeli za vitamin, v resnici že porabljali za zdravilo tiste reči, ki imajo ta vitamin v sebi. Torej moremo reči, da se ljudje z vitamini zdravijo že mnogo dalj, kakor pa so vitamini znani. Pri tej priliki bi bilo treba reči, da je znanost šele po mnogih poskusih ugotovila razna zdravila, katera je naravni človek že dolga stoletja uporabljal na podlagi svojihkušenj in ustege izročila.

„Leteči pater“ reši eskimskega dojenčka

Kakor poroča londonski list »Universe«, je znani misijonar, ki ga imenujejo tudi »leteči pater«, Pavel Schulte, rešil majhnega eskimskega dojenčka, ki bi bil brez patrove pomoči gotovo umrl. Pater se je v svojem letalu, v katerem obiskuje osamljene naselbine v mrzli Alaski, pripeljal tudi v zaliv Miestake na Alaski. Tukaj so mu povedali, da eskimski družini umira dojenček, ker ni nobenega zdravnika, ki bi ga mogel operirati. Pater Schulte ni niti za hip pomišljal, temveč je takoj zopet zasedel svoje letalo ter odletel v Chesterfield Inlet, kjer domuje najbližji zdravnik. Tukaj pa je pater izvedel, da je zdravnik 200 milj daleč v kraju Baker Lake. Pater Schulte se je dal po radiju zvezati z zdravnikom, kateremu je dopovedal, kako je njegova navzočnost potrebna v zalivu Miestake. Nato je pater sedel v letalo ter sam poletel po zdravniku, katerega je srečno privedel k otroku. Dojenček je operacijo srečno prestal.

Junaško špansko dekle

Ko so bele španske čete zasedle kraj Riano de Ibio, so rdeče čete bile še skrite pred krajem na polju ter so streljale v kraj. Toda komaj so se prikazale prve čete belih, že jim je prišlo naproti nekaj žensk. Med njimi je bila ena, ki je bila zelo mlada, lepa, a silno blede. Ko se je ta približala španskim vojakom, je potegnila izza prsne rute najprej rdečo-rumeno špansko zastavo. Poveljnika je poljubila na čelo in na roko, nakar ga je prosila, naj takoj pokliče vojaškega duhovnika. Poveljnik pa ji je odgovoril, da to sedaj ni mogoče: »Jutri pa se bo že brala vojaška maša!«

Dekle pa ni odnehalo, marveč je še naprej prosila, rekoč: »Moram dobiti duhovnika, kateremu moram izročiti Najsvetejši zakrament!« Revica je med rdečo strahovlado hranila Zakrament v srebrni skrinjici ter je zaradi tega bila v trajni smrtni nevarnosti. Junaška Španka se piše Luiza Perez Bustamante. Njenega očeta so rdeči ustrelili.

Mojstrski ponarejevalec slik

V neki rimski bolnišnici je sredi oktobra umrl znameniti kipar Alceo Dossena, ki je pred nekaj leti zaslovel po vsem svetu zaradi tega, ker je tako mojstrsko znal posnemati stare plastike, da je z njimi premotil celo najbolj večje italijanske poznavalce starih in antičnih umetnin. Njegovo ime je mahoma zaslovelo po vsem svetu. Sicer je ta slava kmalu obledela, vendar je dejstvo, da je bil to čudovit talent in original. Umrl je star 60 let.

Od leta 1920 do 1928 je Dossena izdeloval plastike v naravni ali nadnaravni velikosti, s katerimi je mogel umetnostni svet tako prevariti kakor ga doslej še nikdar nihče ni prevaril. V tem oziru je njegovo dejanje v zgodovini umet-

nosti nekaj posebnega. Kajpada s tem še ni rečeno, da je Dossena nalašč goljufal umetnostne pismonke. Pač pa je dokazano, da jih je sleparil mož, ki je Dossenaova dela potem prodajal kot dela starih mojstrov. Dossena je imel genialen dar, da je znal ustvarjati nove umotvore docela v slogu starih mojstrov. Toda trgovec Fasoli, ki je od Dossena dobival dela naprodaj, jih je prodajal kot dela Donatella, Settignana, Pisana itd. Ta dela je trgovec seveda strašno bogato prodajal in žel velikanske dobičke, medtem ko Dossena ni imel več dobička pri tem kakor navaden zaslužek za svoje delo.

Ko je leta 1928 zadeva prišla na dan in je bil pri tej stvari umazan tudi sam mojster, je ta upravičeno lahko navajal v obrambo svoje časti, da od tega ni imel nobenega dobička, ampak je dobival le navaden honorar. Ko je zadeva bruhal na dan, je dotlej neznano ime cremonskega kiparja Dossena takoj postalo slavno po vsem svetu. Trgovsko sposobni ljudje pa so potem ta Dossenaova dela pokupili in priredili z njimi velikansko popotovalno razstavo, ki je šla po vsem svetu. Zopet so služili drugi, medtem ko Dossena od vsega tega ni imel nič, kakor le to, da se afera ni pozabila in da je zaradi tega njegovo ime še vedno trpelo. Vendar pa so vsi priznavali, da je Dossenaov talent nekaj nenavadnega in naravnost fenomenalnega. Prav tako čudovita je zgodba njegovega umetniškega nastajanja.

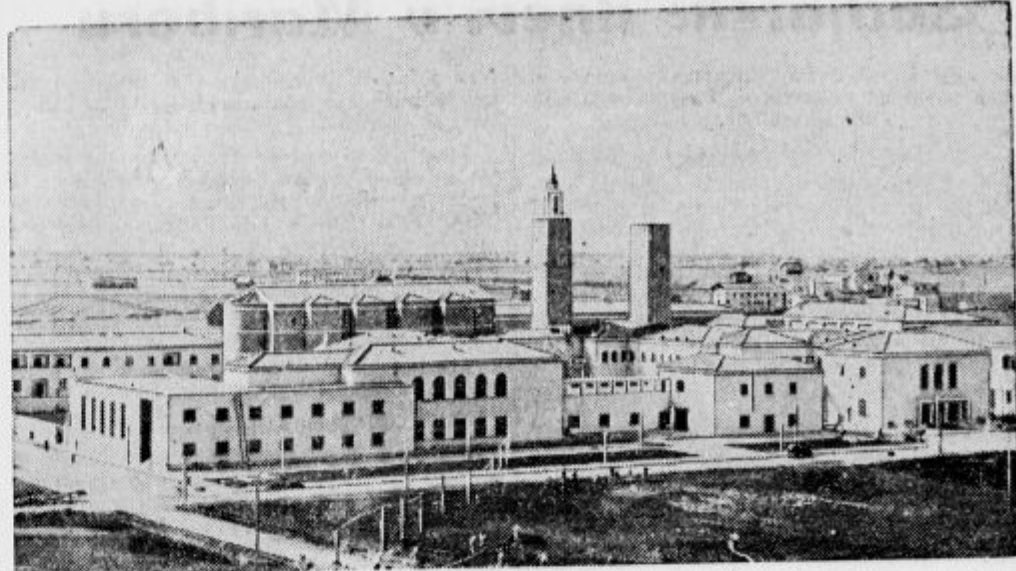
Alceo Dossena je začel kot izdelovalec gosli. Ze tukaj je dokazal, kako zna posnemati slog starih mojstrov. Svojim goslim je znal dati tako barvo, da so bile na las podobne srednjeveškim goslim. Nekateri, ki so poznali te stvari, so tudi z njegovimi gosli delali kupčije ter so jih prodajali za »stare pristne kremonske gosli«.

Dossena se je ukvarjal tudi s kemijo, elektrotehniko, s stroji itd. Ko se je že pečal s kiparstvom, je znašel električno dleto za obdelovanje kamna, s čimer je prelomil vso tradicijo, ker je v službo umetniške tehnike postavil stroj. Ko se je začel ukvarjati s plastikami, je imel spočetka kaj malo uspeha. Nekega dne pa ga je neki stariinar povprašal, ali bi mogel narediti gotosko okno; delo je sprejel in poslej je ustvarjal dela starih slogov vseh časov. Pri tem pa je treba naglasiti, da mož ni navadno kopiral starih del, marveč je v duhu tega ali onega mojstra, te ali druge dobe ustvaril svojo umetnino, ki je nosila vse znake tiste dobe ali tistega mojstra, kakor je Dossena sam hotel. To je šlo celo tako daleč, da je nazadnje v svoji rimski delavnici ob reki Tiberi začel izdelovati celo umetniška dela iz predantične dobe. In njegov trgovec je potem začudenim umetnostnim zgodovinarjem zatrjeval, da je odkril dela docela nove in neznane dobe. In gospodje so mu verjeli. Posledica tega je bila, da je trgovec Fasoli delal vedno večje dobičke, dokler se zadeva ni odkrila.

Sedaj je čudoviti umetnik precej pozabljen umrl v rimski bolnišnici.

Najvišji betonski stolp na svetu

Kakor znano, imajo v Parizu Eifflov stolp, ki je najvišji stolp iz železne konstrukcije na svetu. Ta rekord pa hočejo doseči Švedi tako, da bodo zgradili najvišji stolp iz železobetona. V Stockholmu namreč nameravajo nekaj takega, češar ni še nikjer drugod na svetu. Po načrtih konstrukterja bo stolp 380 metrov visok ter ga bodo postavili na starem razstavišču v Stockholmu. Načrt je izdelal profesor Asplund, ki je določil, da bo na vrhu tega stolpa razgledna ploščad, s katere bo lep razgled po mestu in okolici. V višini 80 metrov bo velika restavracija, h kateri bodo gostje prišli v naglih dvigalih. Ta restavracija bo tako velika, da bo v njej naenkrat lahko obedovalo 430 ljudi, medtem ko bo na vrhu na-rejen bar, v katerem pa bo prostora le za 30 ljudi. Na vrh stolpa bodo dvigala goste tri nagla dvigala. Kakor že rečeno, bo novo velikansko poslopje zgrajeno vse iz cementa. Financirala pa ga bo švedska cementna družba »Skansk Cement«. Potemtakem bo novi velikanski stolp le velika in precej draga reklama za njen cement.

Novo mesto so zgradili Italijani na izsušenih Pontskih močvarah. Dne 29. oktobra bo Mussolini slovesno odprl novo naselbino, katero bodo imenovali Aprilia.

Najhitrejšje živali sveta

Tekma med mačkami in hrti v Londonu

V Londonu prirejajo enkrat na teden velike dirke med hrti, v katerih ti najurnejši izmed vseh pasjih pasem med seboj tekmujejo, kdo bo hitrejši. Te tekme imenujejo »derby malega človeka«. To pa zaradi tega, ker se teh dirk lahko udeležujejo tudi manj premožni ljudje s svojimi živalmi, medtem ko se konjskih dirk udeležijo lahko le plemeniti konji zelo bogatih ljudi. Sedaj pa hočejo te tekme hrtov napraviti še bolj privlačne za množice. V okviru teh tedenskih tekmovanj med psi na stadionu v Harringay pri Londonu bodo sedaj dirkale tudi »najhitrejšje mačke sveta«.

Sicer je znano, da nobena mačka ne more unesti svojih peta pred naglim psom, zlasti pa ne pred hrtom. Toda na teh dirkah ne bodo nastopale naše domače muce, marveč so iz Afrike v ta namen dobili najhitrejšje mačke plemi, ki se po angleško imenuje »cheetah«. To so velike

mačke, precej podobne leopardom, so progaste ter velike kakor kak volčji pes. Kadar te mačke drve za svojim plenom, so nepopisno urne, tako da jih ne more dohiteti noben pes. Znani lovec na afriško veliko zverjad Gandar Dower je sedaj zdesiral deset teh živali, deloma v afriški koloniji Keniji, deloma pa v Londonu. Posrečilo se mu je, da jih je tako udomačil in navadil, da ubogajo na njegovo besedo. Kadar je torej na dirkališču treba dirjati za električnim zajcem, tedaj se te mačke za čuda dobro obnesejo. Dower pravi, da so te mačke najbolj urna štirinožna živa bitja na svetu. Najurnejši hrt se z njimi niti primerjati ne more.

Toda te čudovito urne mačke imajo vendar svoje muhe, s katerimi morajo prireditelji računati. Te mačke namreč ne teko kar na slepo za še tako lepim električnim zajcem. One hočejo teči samo za takim plenom, ki ima kaj mesa na sebi in krvi. Zato so morali pred vsako poskušnjo zaklati kunca ter njegove ostanke privezati na električnega zajca. Ko živali enkrat zavohajo kri in meso svojega plena, takrat jo pa udero za njim. Ko pa se dirka konča, je hrt zadovoljen, če ga gospod malo poboža ali pa mu da kosček sladkorja. Toda mačke niso tega mnenja, da bi se za tako malenkost splačalo dirkati. Po končani dirki mora vsaka izmed njih dobiti kos mesa, sicer postane uporna in

Kaj takega pa ni lahka stvar! V nekem nemškem varietetu nastopa mož, ki se piše Salm ter sam sebe nazivlje »elastično čudo sveta«. Noge si ovije okoli vratu, nakar sede na majhno vazo, katera stoji na vrhu steklenice.

niti gospod Dower ne bi imel veselja tolažiti njeno nevoljo.

Te mačke so začeli dresirati v Afriki tako, da so jim na zadnji konec avtomobila privezali kos kunečjega mesa. Avto je z vso silo dirjal po cesti ter za seboj vlekel kos mesa. Mačke pa so seveda dirkale za avtomobilom, za katerim je tako prijetno dišala kuneča pečenka. Treba pa je bilo premagati še eno nepriliko. Psi in mačke se že od nekdanji ne morejo trpeti. Toliko manj bi se mogle trpeti te mačke s hrti, ki so tudi precej petelinasti psi. Zato je bilo treba precej truda, dokler niso mačk in psov navadili drugega na drugega, da se sedaj vsaj prenašajo in se bodo prenašali, ko bodo morali med seboj tekmuovati. Vendar pravijo, da ni posebne nevarnosti, da bi se mačke in psi med dirko kako spopadli, ker mačke svojih pasjih konkurentov sploh ne bodo videle. Kakor hitro bodo namreč začele teči, jim hrti ne bodo več prišli pred oči, ker jih bodo mačke takoj znatno pustile zadaj.

Torej to je najnovejša londonska senzacija, ki sedaj razburja londonske živce mnogo bolj kakor pa Japonci ali pa odbor za nevmešavanje.

Moč vpludne besede

Švicarski časnikar Hugo Ratmich pripoveduje: »Nekoliko nepremišljeni in razposajeni, kakršni je pač človek na izletih, smo vdrli v grajski park v Donaueschingenu. Čeprav smo na tabli videli napis, da je prepovedano hoditi v park. Ko smo hodili po parku, je pristopil k nam vrtnarski pomočnik ter nas skromno vprašal: »Prosim, ali je dovoljeno stopiti v ta park?« Smeje smo mu hoteli dopovedati svoje mnenje, on pa nas ni poslušal, ampak je resno, a vpludno dejal: »Ne! Ni dovoljeno!« Iz teh njegovih besed smo šele spoznali, da nas je najvpludneje vrgel iz parka ter smo osramočeni odhajali s trdnim sklepom, da kaj takega ne bomo več storili. Vrtnarski pomočnik bi nas bil mogel surovo in grdo nagovoriti, ne da bi po naših splošnih pojmihi mogli kaj ugovarjati. On pa tega ni storil, ker je bil vpluden človek. Njegova vpludnost nam je rahlo, a odločno izbila vsako orožje iz rok ter nam dopovedala, da nimamo prav. Vpludnost je namreč tiha, toda močna sila.«

Nemiri v Palestini

Z dinamitom razstreljujejo Angleži v Palestini hiše tistim Arabcem, o katerih je dokazano, da so se udeležili kaknega napada na angleške čete.

Slika z jeruzalemskih ulic, kjer je te dni pri nekem spopadu po mohamedanski službi božji v mošeji bilo več Arabcev mrtvih.

Prva slika jeruzalemskega muftija, kateri je prišel na svojem begu v Bejrut, kjer ga je pridržala francoska policija. Na sliki vidimo muftija, preoblečenega v beduina, v spremstvu francoskega civilnega policijskega agenta.

Kako oddajajo mestna zemljišča drugod — kako so jih pa v Ljubljani

Od ljubljanskega magistrata smo prejeli:

Pred seboj imamo prepis neke pogodbe med belgrajsko mestno občino in nekim društvom, po kateri belgrajska mestna občina odstopa neko občinsko zemljišče omenjenemu društvu. V zbirki ljubljanskega mestnega gospodarskega urada najdemo tudi mnogo pogodb, s katerimi je mestna občina ljubljanska odstopila nekaterim društvom večje kompleksne mestnih zemljišč. Toda kakšna razlika med temi pogodbami mestne občine ljubljanske in med pogodbami mestne občine belgrajske! Na podoben način kot zgoraj omenjena pogodba iz Belgrada, so sestavljene tudi druge pogodbe za odstop občinskega sveta, ki jih je belgrajska mestna občina sklenila z raznimi humanitarnimi in obče koristnimi društvi.

Omenjena pogodba nam pove, da belgrajska mestna občina sploh ne odstopa občinskega sveta društvom in organizacijam v definitivno last, temveč le za gotovo dobo let (n. pr. za 25 let ali več) v pravico uživanja. Po preteku te dobe pride zemljišče z zgradbo vred v last mestne občine ali pa se podaljša pravica do uživanja še nadalje, pod pogojem, da ostane dotična ustanova na sodobni višini. V pogodbah so navedeni tudi pogoji, ki jih mora izpolnjevati dotično društvo. Dovoljuje n. pr. najetje posojila do gotovega zneska pri Hipotekarni banki, a intubulacija se sme izvršiti šele po dograditvi zgradbe. Društvo sme uživati dano mu zemljišče le dotlej, dokler bo sezidana zgradba služila humanim namenom društva. Občina pa ima vedno pravico kontrole, če se ti nameni v resnici izvršujejo. V primeru, da zgradba ne služi več temu namenu ali v primeru likvidacije društva, organizacije, prevzame zgradbo občina v svojo posest brez kake odškodnine in jo sme izročiti drugemu društvu, ki se zaveže, da bo rabilo zgradbo in zemljišče v isti namen. Zemljiški davek plačuje občina, druge takse pa društvo samo. V primeru, da bi društvo ne plačevalo dolga na stavbi in drugih obvez, sme občina stavbo prevzeti in omogočiti pravilno izplačilo obvez.

Tako v Belgradu in drugod skrbje, da ostane občinsko zemljišče kljub odstopu še vedno last-

nina občine. In belgrajska mestna občina je bogata, ima razsežna zemljišča in bi torej lahko tudi darovala svoj svet temu ali onemu humanemu ali obče koristnemu društvu. Pa ne. Tudi Ljubljana je imela nekoč precejšnja občinska zemljišča, danes pa je revna, in to samo po zaslugi nekdanjih mestnih uprav, ki so dobesedno razsipavale s svojo darenostjo! Po vojni so razna športna društva potrebovala mnogo sveta za svoja telovadišča in igrišča. Skoraj vsa so se obračala na mestno občino, da bi jim odstopila potrebna zemljišča in Ljubljana je tedaj pokazala dovolj smisla za potrebe športnega življenja. Mnoga društva so dobila v zakup in najem občinska zemljišča za malenkostno priznavalnino. Enake ugodnosti so bila deležna tudi nekatera kulturna društva in celo Ljubljanski velesejem je dobil prostorno zemljišče za letno priznavalnino 100 dinarjev.

A tu gre vsaj za zakupne in najemne pogodbe, kjer je občina ostala lastnica v najem in zakup danega sveta. Pravo nasprotje s prakso belgrajske mestne občine pa je bila praksa bivših mestnih uprav v prodaji in darovanju mestnih zemljišč. Obširna zemljišča so bila prodana društvom za bagatelne vsote, še večji kompleksi pa naravnost darovani! Tako je darovala mestna občina raznim društvom občinska zemljišča v skupni vrednosti do 8 milij. dinarjev. Vse to je za mestno občino za vedno izgubljeno premoženje, s katerim bi si mogla v današnjih težkih časih mnogo pomagati. Druge občine, ki so si znale ohraniti premoženje v nepremičninah, danes lahko vodijo uspešno gospodarsko politiko, za ljubljansko mestno občino pa je to mnogo težje, ko so jo tako zelo osiromažili.

To občino nasprotje med prakso v odstopu mestnih zemljišč belgrajske mestne občine in pa med prakso bivših ljubljanskih občinskih uprav dovolj nazorno kaže, kakšno je bilo gospodarstvo v ljubljanski mestni občini v preteklih letih, ki je pripravilo mestno občino ljubljansko ob tolika dragocena zemljišča in s tem občutno oškodovalo premoženje mestne občine. Jasnno je, da bi takšno gospodarstvo, če bi še dalje trajalo, moralo nujno vesti v propad.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Dr. Egidi: Nedeljsko branje. Ta, v tržaškem založništvu G. Moscheni & Co. izšla knjiga je nadaljevanje (6. zvezek) Sejava, ki ga je bil v prejšnjih letih izdal goriški profesor bogoslovja dr. Andrej Pavlica (5 zvezkov). Obsega berila (pridige) od 4. do 8. nedelje po binkošnih in za praznik svetlega Petra in Pavla. Knjiga je svojska, kakršne nimamo v slovenski nabožni literaturi. Lahko naslonjen na nedeljski (prazniški) list in evangelij, razlaga pisatelja najrazličnejše verske in nprave resnice, razkazuje zgodovino cerkve in človeštva, deli vsestransko versko pobudo, stavi pred oči brezštevne svetniške in druge zgode itd. Vsako berilo je kakor lepa pisana preproga, prosto in preprosto skkana in zato prijetna in lahka za duševno oko. Verno sree, ki v nedeljskih mirnih in posvečenih urah zahrepeni po duhovnem branju, bo le knjige veselo. Vesel je bo tudi pridigar, ki ima v nji ogromno vsakovrstne in za pridige zelo porabne tvarine. V zbirki »Sejava«, ki obsega sedaj pet knjig, so berila od 1. adventne nedelje do 4. nedelje po binkošnih. V nadaljnjih 6 knjigah »Nedeljsko branje«, ki se izidejo, bo dopolnilo za cerkveno leto. Vsak zvezek obsega nad 300 strani in etane samo 16 kn nevezan. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Obrtno sodišče

Akordno delo. Akordna partija je prevzela v akordno izvršitev napravo kamnolome podloge na državni cesti ter položitev robnikov; dogovor je bil, da plača podjetje za popolnoma izvršeno delo po 3,15 din za 1 m² podloge na cesti, za položitev robnikov pa po 4,50 din od dolžinskega metra. Pismena pogodba, katero so akordantje podpisali in katera jim je bila tudi razložena, je med drugim tudi vsebovala, da akordantje nimajo pravice do kakšne odškodnine, če podjetje ne bo moglo pripraviti zadostno planu za napravo kamnolome podloge ali če ne bi imelo na razpolago dovolj robnikov, ki jih je morala dobavljati država; pač pa se je podjetje zavezalo v isti pogodbi, da bo v takem primeru zaposlilo akordantje pri režijskih delih z mezdo težakov v najvišji kategoriji, t. j. po 4,75 din na uro. Akordantje so delali prav pridno in so zaslužili tudi prav lepe denarce in sicer po 100—110 din na dan, dočim je zaslužek v režiiji v najvišji kategoriji znašal dnevno pri 10 urnem delu samo 47,50 dinarjev. V zadnjih mesecih so bili zaposleni samo s postavljanjem robnikov. Partija je imela v obče 5—6 akordantov. Med tem se je pripetilo, da je robnikov zmanjkalo in da je naslednja partija robnikov dospela šele čez 7 dni, zato akordantje te dni niso mogli delati v akordu. Ko so dospeli novi robniki, se je delo nadaljevalo zopet v akordu. Po preteku enega tedna pa je podjetje enemu akordantu pravilno odpovedalo na 14 dni, vendar pa ga je 4 dni po odpovedi popolnoma odpustilo iz službe in mu plačalo mezdo samo za 4 dni, torej za toliko časa, kolikor je dejansko delal.

Odpušeni delavec je tožil podjetje za odškodnino za onih 6 dni, ko zaradi manjkanja robnikov ni mogel delati v akordu, dalje za 8 dni, ki so padli v odpovedno dobo, skupaj za 14 dni po 99 dinarjev na dan, kar je zneslo 1386 din. Pri razpravi se je ugotovilo, da je podjetje v prvem primeru, ko je zmanjkalo robnikov, ponudila vsem akordantom delo v režiiji, dočim so bili ostali s tem zadovoljni, tožnik tega dela ni hotel sprejeti; zato je ta del tožbe zgubil. Glede ostalega tožbenega zahtevka pa je toženo podjetje trdilo, da so robniki prihajali v več partijah v različnem razdobju in da se je pri vsaki došli partiji reko akordantom, da službeno razmerje preneha, kakor hitro bodo robniki iz te posamezne partije postavljeni; ker je robnikov iz druge partije zmanjkalo pred potekom odpovednega roka, je bil odpust pred tem časom upravičen. Toda izkazalo se je, da te trditve niso bile istinitne, zato je bilo podjetje obsojeno v plačilo odškodnine za 8 dni.

Oseba vest. Iz Gladbecka (Westfalija) se je povrnil učitelj g. Tone Slibar in je začasno nastavljen v litijski šoli.

Nova ulica. Po dolgem času so vendarle začeli delati zaželjeno novo cesto, ki bo vezala glavno banovinsko cesto z občinsko cesto proti sodnji. Sedanja občinska uprava, ki se resno trudi za povzdigo trga, je dobila svet od gospodarskega odbora. Ta ulica bo res lepa in bo odpravila nepotrebnih ovinek, katerih je v Litiji itak preveč.

Razpis natečaja

Mestna občina ljubljanska razpisuje natečaj za pridobitev idejnih osnutkov dečjega zavetišča, ki ga namerava postaviti na svojem zemljišču v k. o. Trnovsko predmestje.

Pravico sodelovanja imajo inž. arhitekti in akad. arhitekti, ki so jugoslovanski državljani, bivajo in delujejo v območju ljubljanske sekcije UJIA.

Člani ocenjevalne komisije so gosposde:

1. Dr. J. Adlešič, predsednik mestne občine v Ljubljani;
2. dr. T. Klinar, predsednik soc.-pol. odbora;
3. H. Svetel, mestni svetnik in načelnik soc.-političnega urada;
4. dr. M. Ahčin, mestni zdravnik;
5. arhitekt Tomažič Franc;
6. arhitekt Mušič Vladimir;
7. arhitekt Serajnik Domicijan.

Imenovanje so gosposde:

1. Arhitekt Spincič Ivo;
2. arhitekt Omanen Janko.

Določene so tri nagrade:

- Prva nagrada din 8000.—
- druga nagrada din 6000.—
- tretja nagrada din 4000.—

Rok natečaja se konča 10. decembra 1937 ob 12 polodne, do katere ure se morajo osnutki v zapечатem ovoju dosloviti osebno ali po pošti mestnemu socialno-političnemu uradu v Ljubljani. Mestni dom, levo, II. nadstropje, soba št. 5, kjer se dobe brezplačno tudi vsi razpisni pripomočki, program in ostala navodila med uradnimi urami.

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1937.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani.

Predsednik:

Dr. J. Adlešič, l. r.

Kranj

Običajni letni sejem, ki je vsak prvi ponedeljek v oktobru, se letos prelazi radi praznikov. Vseh svetnikov na ponedeljek, 8. novembra. V torek, 2. novembra pa bo tržni dan namesto ponedeljka, 1. novembra.

»Miklova Zala« na odru v Ljudskem odru v Kranju. Prosvetno društvo v Kranju je uprizorilo v soboto, 23. oktobra zvečer in v nedeljo, 24. oktobra popoldne lepo narodno igr »Miklovo Zala«. Glavne vloge so topot prevzeli večina novi igralci, ki so se potrudili zadovoljiti občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano. V vsej igri je bilo čutili močno roko režiserja, ki je hotel pokazati na odru vso lepoto te narodne igre. Igro bodo ponovili v nedeljo popoldne.

Predrzen gangster po trafikah

Ljubljana, 25. oktobra.

Pustolovci, ki se klatijo po Ljubljani, so počeli že razne predrznosti. Odlikujejo se med temi pustolovci razni begunci s Primorskega in pa ljudje z juga. Res je, da ti ljudje, ki s samozavestnimi kretnjami postopajo po Ljubljani, postanejo takoj krotki, čim jih prime za vrat krepka roka stražnika ali agenta. Višek predrznosti pa si je dovolil danes na policiji mlad fant, ki pravi, da je star 20 let in da je doma iz Senja.

Več trafikantov in trafikantinj se bo sponilo na mladeža, hrvatsko govorečega človeka, ki je nadlegoval trafike po mestu, počepel v njih včasih tudi po več ur, po njegovem odhodu pa je vedno zmanjkalo kolkov. Bistri tatinski Hrvat ali Srb — točni podatki še niso znani — pa je znal sleherni sled za seboj zakriti. Vsaj tatvine mu ni mogel do danes nihče dokazati. V soboto je tako na primer obiskal trafikantinja go. Velkavrhovo, ki ima trafiko na Sv. Jakoba trgu. Mladenci je govoril in govoril, po njegovem odhodu pa je trafikantinja opazila, da ji je izginilo mnogo dragih kolkov. Gospa je izročila trafiko v varstvo drugi osebi, sama pa je sedla na tramvaj ter odhitela za tatom. Dohitela ga je pri kavarni »Evropic«. Tam ga je izročila stražniku, čeprav je tatit nesramno protestiral, češ da »ga ženske nadlegujejo po nepotrebnem«. Med trafikanti se je takoj razvedelo, da je gangster za kolke aretiran. Na policiji so ga imeli sicer dobro priprtega, toda tat je našel ugoden trenutek, da je vrgel pod posteljo note. Na to posteljo se je malo kasneje vlegel utrujen stražnik. Stražnik je seveda

Jesenice

Delavci iz Murske Sobote na Jesenicah. Jeseniška podjetnost je zaposlila dobrodušno vso krajevno in okoliško delavstvo. Celo kmečki sinovi si prizadevajo, da bi prišli v tovarno, kjer se dela le po 8 ur in ne, kakor na kmetih — ves dan. Okoliški kmetje tu že prav težko dobijo delavce. Pomanjkanje delovnih moči za poljska dela se je opazilo tudi, ko je iskala delavce uprava banovinskega posestva v Poljčah. Zelezničarja pa si mora pomagati na ta način, da naroča delavce iz Murske Sobote. Teh Prekmurcev je sedaj na Zeleznici veliko in jim Zelezničarja da lepe ugodnosti, da se lahko vsako soboto peljejo domov. Vse hoče samo v tovarno in iz vse Slovenije gredo procesije brezposelnih v naš kraj.

Zagorje

Posestnike hiš opozarja občina s posebnim oglasom, do vlože v doglednem času prijave za zgradarino. Rok za vlaganje poteče dne 30. novembra t. l.

Pasja nadlega v Zagorju dela občutno škodo našim posestnikom. Pretekle noči so podivjani psi volčjaki raztrgali dvema posestnikom prašiče, tako da so jih morali pri priči zaklati. Treba bo odločnih ukrepov, da se lastniki pobrigajo za početje svojih psov, ki so pri tem dozdnevno povečini prijavljeni kot »čuvajci«!

Sport

Mariborski športni pregled

Včeraj se je odigralo zopet popolno prvenstveno kolo. Maribor je s svojo 2:0 zmago nad Rapidom osvojil dve važni točki ter se čvrsto vsidral na čelu tabele z zelo dobro gol-diferenco. Sledijo mu Zelezničarji, ki so si z visoko zmago 6:1 nad Gradjskim precej izboljšali svoje stanje. Tretji je Rapid, ki je včeraj proti Mariboru prav dobro zaigral. Tako tvorijo gornji del tabele vsi trije mariborski klubi, kar dokazuje, da je kvaliteta moštev v svojem okrožju le še najboljša. Mura je s Čakovcem na svojih tleh morala deliti točke. Gradjski je postal sleh stalni dobavitelj za izboljšanje gol-diference in točk.

Tabela izgleda sedaj sledeče:					
1. Maribor	7	5	0	2	23:12
2. Zelezničar	7	4	0	3	22:18
3. Rapid	7	4	0	3	13:16
4. Mura	6	3	1	2	15:10
5. CSK	5	2	1	2	16:11
6. Gradjski	6	0	0	6	4:26

Tudi zanimanje občinstva se je močno izboljšalo. Tekme so razmeroma prav dobro obiskane ter ostane klubom vendar nekaj prebitka za nabavo potrebnega materiala.

Izlet motokluba »Ilirije« v Trst

V soboto ob 14. uri se je v najhujšem naliču podala velika skupina motociklistov, članov MK »Ilirije«, pod vodstvom podpredsednika g. Borštarnja in tajnika g. Pollaka, na klubski izlet v Trst. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba zelo velika, saj je šlo preko meje skoro 40 motociklov s 70 izletniki. Tržaški motociklisti, člani »Motokluba Triestino«, so privedli Ilirijanom prav prirečen sprejem. Zvečer so izletniki skupno odšli v krasne klubske prostore »M. C. Triestino«, ki je privedil v čast ljubljanskim gostom prijetno športno zabavo. Predsednik »M. C. Triestino« g. Apolonio se je ob tej priliki M. K. Ilirijanom prav iskreno zahvalil za poset ter obljubil, da bo njegov klub v kratkem vrnil Ljubljancem obisk, prav gotovo bo pa sodeloval pri proslavi 25 letnice M. K. Ilirije, ki bo prihodnje leto v Ljubljani.

Nedeljo popoldne so izletniki izkoristili za ogled preokceanske motorne ladje »Saturnia«, popoldne pa za krajše izlete v okolico Trsta. Že v mraku je odhajala iz Trsta, ponovno pozdravljena od zastopnikov M. C. Triestine velika skupina Moto-Ilirijanov proti državni meji.

Kljub slabemu vremenu je M. K. Ilirija izvedla svoj izlet v polnem obsegu in najlepšem redu, kar je zaslug njenih resnično discipliniranih članov, največ pa so pripomogli k izvedbi izleta uslužni in agilni organi naših kakor tudi italijanskih obmejnih oblasti, ki so kljub svoji obremenjenosti, ki jo imajo z rednim poslovanjem, opravljali obsejne formalnosti z veliko množico izletnikov v najlepšem redu, točno in hitro.

Po športnem svetu

Meddržavne lahkoatletске tekme leta 1937.

Sedaj, ko jemlje letošnja lahkoatletska sezona slovo, je prav, če si ogledamo celotno tabelo vseh teh prireditve, ki so se vršile v letošnjem letu. 23. maja je bil troboj Poljska—Českoslovaška—

Vsaka

ASPIRIN

TABLETA

nosi

BAYER

Bayerjev križ!

Oglas je reg. pod S. Br. 181
ad 1. III. 1937

Grčija v Atenah z rezultatom 166:125:99; 20. junija Norveška—Danska v Oslo 322, 36:298:45 in Finska—Estonska v Kuopio 100:91; 27. junija Madžarska—Nizozemska v Budimpešti 75:57; 29. junija Avetrija—Nizozemska na Dunaju 63:67; 1. julija Švedska—Nizozemska v Stockholmu 81:49; 10. julija Madžarska—Avetrija v Szolnoku 73:45; 24. julija Francija—Anglija v Parizu 54:66; 8. avgusta Českoslovaška—Avetrija na Dunaju 51:77 in Nemčija—Francija v Monakovem 103:48; 14. avgusta Anglija—Nemčija v Londonu 69:67; 20. avgusta Danska—Nemčija v Kopenhagnu 76:104; 22. avgusta Nemčija—Avstrija v Nürnbergu 118:77; Nemčija—Českoslovaška v Draždanih 192:79; Nemčija—Švica v Karlsruhe 90:68; Nemčija—Belgija v Wapertu 112:74; Poljska—Nemčija v Varšavi 72:96; 28. avgusta Japonska—Amerika v Tokiu 84:94; 5. septembra Finska—Anglija v Heleniki 92:67; 12. septembra Norveška—Anglija v Oslo 75:64; Francija—Italija v Parizu 73:75; Estonska—Litva v Revalu 114:56; 19. septembra Nemčija—Švedska v Berlinu 101:107; 10. oktobra Madžarska—Švedska v Budimpešti 73:80.

Pri vseh gornjih meddržavnih dvobojih so postavili 12 novih državnih rekordov.

15 atletov je vrglo kopje nad 70 m. Prvi atlet, ki je prekorstil znamko 70 m v metanju kopja, je bil šved Erik Lundquist, ki ga je zalučal 71,01 m leta 1928. Potem pa je moral dolgo časa počivati, preteklo leto se mu je pa posrečilo svoj lastni rekord izboljšati na 71,16 m. Järvinen in Nikkanen eta danes brez dvoma najboljša metalca kopja na svetu. In še nekaj drugih je prvostvornik. Rezultat najboljših 15 metalcev (do 5. oktobra 1937) je takle: 77,23 m Järvinen (Finska) leta 1936; 74,78 m Nikkanen (Finska) 1937; 73,96 m Stöck (Nemčija) 1935; 73,50 m Weimann (Nemčija) 1933; 73,31 m Sole (Estonska) 1937; 73,28 m Lokajski (Poljska) 1936; 71,72 Attervall (Švedska) 1936; 71,16 m Lundquist (Švedska) 1936; 71,05 m Toivonen (Finska) 1937; 70,82 m Penttillä (Finska) 1932; 70,56 m Sipala (Finska) 1934; 70,56 m Turczyk (Poljska) 1936; 70,56 m Issak (Estonska) 1937; 70,22 m Varzeghi (Madžarska) 1937; 70,40 m Vainio (Finska) 1936.

Več gledalcev, kakor je prebivalcev je bilo pri finalni nogometni tekmi za norveško prvenstvo. To je bilo pri tekmi Mjondalen : Odd, ko je prvi premagal drugega s 4:2. Porsgrunn, kjer se je ta tekma vršila, ima samo 10.000 prebivalcev, tekmi pa je prisostvovalo 16.000 gledalcev.

Najboljši metalci diska na svetu. Borba v metu diska za prekoračenje 50-meterske znamke se je vršila dolgo in v začetku so smatrali, da te mere sploh ne bo mogoče doseči. Ko pa je meseca maja 1930. leta dospela iz Amerike vesti, da je Eric Krenz zalučal disk 51,03 m daleč, so bili športni krogi zelo skeptični. Še istega leta je Amerikanez Paul Jessup porinil to plosko 51,73 m daleč. Stiri leta pozneje se je posrečilo Švedu Harald Andersonu, postaviti nov svetovni rekord z metom 52,42 m. Leta 1935 pa se je Nemcu Schröderju posrečilo met 53,10 m, s čemer je postavil svetovni rekord, katerega vsi poznejši poskusi niso mogli omajati, četudi je v zadnjem času precej naraslo število metalcev, ki mečejo disk nad 50 m. Lista 13 metalcev, ki so vrgli disk nad 50 m takole izgleda:

53.10 m Schröder (Nemčija), 1935.
53.08 m Carpenter (USA), 1935.
52.02 m H. Andersson (Švedska), 1935.
52.81 m Lampert (Nemčija), 1936.
52.25 m Dunn (USA), 1936.
52.06 m Levy (USA), 1936.
51.73 m P. Jessup (USA), 1930.
51.72 m Bergh (Švedska), 1936.
51.57 m Sörlie (Norveška) 1937.
51.27 m Kotkas (Finska), 1937.
51.03 m E. Krenz (USA), 1930.
50.50 m Oberweger (Italija), 1937.
50.52 m Ryan (USA), 1937.

Razpis

II. propagandnega table-tenis turnirja v Celju 26. in 31. t. m. SK Jugoslavija priredi v telovadnici II. narodne šole v Celju propagandni table-tenis turnir v sledečih disciplinah: 1. m. šiva, 2. single gospodov, 3. double gospodov. Prvi v drugi disciplini prejme predhodni pokal, darilo župana g. Alojzija Miheliča, ki ga brani g. Lazar (Ilirija) in plaketo. Za ostala mesta in discipline so razpisane lepe plakete. Klube, kakor tudi posamezniki prosimo, da upoštevajo rok prijave, ki je do vključno 29. t. m., ker se poznejši prijav ne bo upoštevalo. Zrebanje vsi vrši eno uro pred tekmovalnjem, to je v soboto ob 4. popoldne.

ASK Primorje. Seja klubovega odbora v sredo v restavraciji Slanič ob 20.30. Radi važnosti dnevnega reda prisotnosti vseh odbornikov obvezna. — Preds. ASK Primorje Lahkotletska sekcija, Sestanek sekolje obvezan za vse atlete v četrtak ob 17 v hotelu Miklič. Vsi in točno. — Načelnik.

Smučarski klub Ljubljana. Letošnji redni občni zbor bo v sredo, dne 10. novembra t. l. ob 20.30 občinskih vsakotletnih dnevnih redom. Kraj bo enako pravno-časno objavili v časopisu. Posebnih vabil klub ne bo razposlal. Zato vabi vse članstvo tem potom, da se obnega zbora udeleži v častnem številu. — Smučki!

Ali ste že poravnali naročnino?

Radio

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 25. oktobra: 12 Ob modrih vodah ha-vajskih (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas. spored, obvestila — 13.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Vreme, borza — 18 Zdravstvena ura: Dedne bolezni (g. dr. A. Breclj) — 18.30 Saint Saens: Zivalski karneval (plošče) — 18.40 Umetnostni spomeniki: Suha pri Skofiji Loka in Groblje (g. msgr. Viktor Steska) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Vloga mladinske književnosti pri našem osvobodjenju (Dobri voje R. Gavrilovič) — 19.50 Zanimivosti — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta Haydn-Schubert: d. mol — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Pesmi Ivana pl. Zajca poje gđ. Vida Rudolfova pri klavirju g. prof. M. Lipovšek.

Drugi programi

Ponedeljek, 25. oktobra: Belgrad: 20.00 Gledališki prenos — Zagreb: 20.00 Moski kvartet; 20.30 Koncert na dveh violinah; 21.00 Romantična glasba — Dunaj: 19.30 Simfonični koncert; 20.25 Umetna glasba; 21.00 Kitar; 21.15 Zabavni koncert; 22.30 Repertoar iz cirka; 23.05 Plesna glasba — Budimpešta: 19.40 Gledališki prenos; 22.10 Violina; 23.05 Ciganska glasba — Trst-Milan: 17.15 Harfa; 21.00 Opereta — Rim-Bari: 21.00 Violina; 22.10 Vojaška godba — Praga: 19.35 Orkestralni koncert; 20.50 Jesenska simfonija — Berlin: 20.45 Italijansko-madžarski vojaški koncert — Stuttgart: 21.15 Beethoven-Schubert-Weber — Monakovo: 19.10 Zabavna in plesna glasba — Strassbourg: 21.30 Haydnov oratorij „Letni časi“.

Namesto posebnih obvestil

HORST pl. NIESSEN
LISELOTTE pl. NIESSEN
roj. WESTEN
poročena
Oktober 1937

DUSSELDORF O. K.
Kaiser Wilhelmring 24
CELJE

„Slehernik“ na odru Rokodelskega doma

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani že od svojih početkov polaga veliko pažnjo vzgoji svojih članov v dramatični umetnosti. Prvi nastopi tega društva segajo že v 70. leto preteklega stoletja. Poleg Citalniškega odra je bil Rokodelski oder edino zavetišče za slovenske predstave v oni dobi. Nesešto predstav je v svoji skoraj 90-letni dobi uprizoril Rokodelski oder, mnogim fantom dal osnovne pojme o dramatik in nekaterim tudi pripomoget, da so se povzpeli v prvovrstne gledališke igralce in postali pravi stebri naših gledališč. Delovanje društva napreduje iz leta v leto, predstave se množijo, oder zboljuje. Agilna in postrvovalna igralska družina skrbi, da nam vedno kaj novega, lepega in zabavnega oskrbi. Pa ne samo to! Tudi oprema odra je vedno lična in okusna, primerna igri, katero se uprizori.

Za soboto, 30. okt. ob pol 9 zvečer pripravljajo za odprto javno predstavo „Slehernik“, misterij, ki je po svoji besedi in vsebini nad vse krasen, resničen in podoben ter zelo primeren za spominke dneve naših dragih rami. Za to predstavo se pripravljajo tudi popolnoma nova scenerija. Misterij bodo ponovili še v nedeljo, 31. t. m. in v ponedeljek, na dan Vseh svetnikov, ob 8. večer. Komur je le dana možnost in kdor ima le malo veselja za lepo dramatik, bo gotovo prišel k predstavi „Slehernika“ v Rokodelski dom, Komenskega ulica 12.

Novo mesto

Prosvetno društvo v Novem mestu ima drevi ob 20 v veliki dvorani Prosvetnega doma svoj redni letni občni zbor. Na sporedu je poleg poročil in volitev še zanimiv film, godalni kvartet in predavanje. Za člane udeležba obvezna, vabljeni vsi prijatelji.

Gornja Radgona

Radio motnje. Gornja Radgona je eden izmed slovenskih trgov, ki ima največ radio aparatov in še več radio poslušalcev. Čist sprejem pa nam velikokrat motijo neznani poestni masazni aparatov. Prosimo lastnike električnih masaznih aparatov, naj upoštevajo našo prošnjo in dajo svoje aparate blokirati po izkušenem elektrotehniku.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

TEL. 22-21 **UNION**
Izredno aktualni film iz japonsko-kitajskega konflikta

Zadnji vlak iz Harbina

V glavnih vlogah Käthe Nagv, Hans Albers, Ida Wust in B. A. Schlettow

TEL. 27-30 **SLOGA**
Sinfonija ljubezni (Liebeserwachen) Walther Rilla

Karin Hardt (Liebeserwachen) Walther Rilla
Glasba: Čajkovski

TEL. 21-24 **MATICA**
Danes poslednjič! Veliki ljubzenski film po nesmrtnem romanu Al Dumas-a

Dama s kamelijami
Greta Garbo Robert Taylor
Rezervirajte vstopnice v predprodaji

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Službe iščejo

Perica

sprejme delo na dom. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 17141. (a)

14letna deklica

z znanjem nemščine, išče primerno namestitev k malim otrokom ali maloclašni družini za opravljanje lažjega domačega dela. Naslov v upr. „Sl.“ pod št. 17142. (a)

Mlad fant

želi sprejeti kakršnokoli službo. Dovolil je 4 razr. mešč. šole z mature. Nastopi takoj. Drugo po dogovoru. Gre tudi v hotelsko službo. — Ponudbe v upr. „Slov.“ v Maribor pod „Vesten in marljiv“ št. 1737. (a)

Pohišstvo

Več spalnic

vezanih, orehovo politiranih, s petletno garancijo. po 6800 din nudi Malenšek, Dravljje, Slep Janez

Službo določa

Čevljarskega pomočnika

sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. — Ban Ivan, čevljarski mojster, Sremlje, Brežice. (b)

Mehanike išče

generalno zastopstvo za celo državo Mercedes in Original Odhner tovarne pisarn. strojev. Prednost imajo oni, ki poznajo te izdelke. Natančne ponudbe s podatki poslati na: J. Glad, Mercedes, Zagreb — Nikoličeva 14. (b)

Porestva

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno nabraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-53, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-63

Hranilne knjižice

Celjske posojilnice — kupim. Ponudbe v upravo „Slov.“ pod „Gotevina“ št. 17136. (d)

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14

Telefon 35-10.

Izposluje vse bančne in kreditne posle, nakup in prodajo hranilnih vlog — najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

HRANILNE VLOGE

bank in hranilnic, kupuje

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfsova ulica št. 3

SOBE

ODDAJO:

1 ali 2 sstanovalki

sprejem. Informacije v Ljubljani, Stari trg 32, I. nadst. levo. (s)

Sirite „Slovenca“

CHAMPION SVEČICE

POJAČUJEJO MOČ VASIH VOZ

Glavno zastopstvo in zaloga
Robert Weinberger
Zagreb, Gunduličeva 16.

Prodamo

Pisalni stroj

velik, novejšega sistema, poceni prodam. Naslov v upr. „Slov.“ pod 17140.

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Šohorčeva 5 Telefon 20-55

Ia. štajerska jabolka

lepa, obrana, dobite po zelo ugodni ceni v speceriji Martine, Tyrševa cesta 17. (1)

Krompir

prvovrsten, kraski, posebno priporočljiv za seme, restavracije, gostilne, javne kuhinje itd., na prodaj v skladišču ABC, Ljubljana, Medvedova cesta 8. Telefon 24-44. Poleg gorenjskega kolodvo-ra. (1)

Vnajem

ISČEJO:

Pisarniške prostore

3—5 sob, iščemo za takoj. Kmetijska zbornica, Miklošičeva 17. (m)

ODDAJO:

Pekarno

dam v najem; Reka pri Hočah. Dopisi: Ledineg, Radvanje 44, Maribor. n

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

podstrešno, soba in kuhinja — oddam. Zeljarska 11

Dvosobno stanovanje

parketirano, s kabinetom in predsobo, oddam takoj, Gorjane, Mencingerjeva ulica 45 (nova hiša), Ko-lezija. (6)

ZAHVALA

Za vse izraze sočustva od sorodnikov, prijateljev in znancev, ki sva jih bila deležna sprejeti ob bridki smrti naše nepozabne

VERICE SODJA

se iskreno zahvaljujemo. Prav lepa hvala č. duhovščini za podelitev zadnje verske tolažbe in sv. zakramentov, gosp. dr. Deglerji za blažilo lajšanje telesnih bolečin, pevcem, darovalcem cvetja, nosilec in vsem udeležencem pogreba.

Koprivnik, dne 25. oktobra 1937.

Venceslav Hanzlovsky in Jerica Sodja.

+

Zalostni naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dorpela naša ljuba mama, stara mama, sestra, tašča itd., gospa

Frančiška Šušteršič roj. Tešar

zasebnica

ki je danes, po dolgi bolezni, pokrepčana s sv. zakramenti, v Gospodu zaspala.

K večnemu počitku jo pospremimo v sredo ob 2 popoldne iz zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1937.

Ivan, Leo, Joško, sinovi; s. Margareta Ivana, Cilka por. Černej, Lojzka por. dr. Janežič, hčerke, in ostalo sorodstvo.

Agnes Günther:

126

Dušica - Rožamarija

In Mart sedi in še vedno lista v svoji pesmarici. Kar je, je! Njegov gospod je masčevan. Saj ni treba, da bi se zvedelo! Kaj to briga policijo! — Toda o masčevanju ne najde v pesmarici ničesar. V starem svetem pismu tamle je o tem marsikaj čitati. Pa njegova mati je vzela vselej pesmarico v roko, kadar je hotela moliti. Sveto pismo je za župnike, da iz njega pridigujejo, takšno je bilo njeno mnenje.

Smrtne pesmi... Toda Mart v njih ne najde utehe. Kar se je zgodilo, se je zgodilo! Za svojo potrebo, za svoje sovražstvo, za svoj vdanost in ljubezen ne najde nič v teh pesmih.

Kar je padel neki listek na tla. — Ah, to je znak! Tole pesem so peli dečki pred hišo njegove pokojne matere.

»Jaz sem le gost na zemlji in kratko tu živim. V nebesa moram priti...«

Mart odkima z glavo... Ne, nebesa je zaigral... s temi ne bo nič več... Peklensko prokletstvo, je rekel gospod grof! In Mart bere dalje in zajema tolažbo iz naslednjih vstic:

»Odkar le morem misliti, izza najmlajših dni, me zmeraj je bolelo, težilo in skrbelo...«

Mart prikim. Tako je! Pesem ima čisto prav. »Zasvitalo se jutro, grozila temna noč, v bolesti moje srce zgubivalo je moč...«

Oh, kako mu to ugaja! — Ta pesem govori o tistem jutru, ko so nesli grofco na nosilih v slav-nostno dvorano. Mart kaže s prstom na te vstice. Da, ta pesem je za vse dobra.

»Vdano zdaj prenašam vso srečo in vso bol ter s tem prijeto lajšam življenje si tu dol...«

Mart ni vselej že poprej trosil solnih zrn? Ker sta bila presrečna... bolj kot vsi ljudje skupaj! Kako jasno pravi pesem:

»Izpitati moram kupo bridkosti in trpljenja. Kdor te ni spil do dna, v nebesih ni doma.«

Oh, da bi mogel iz te pesmi zajeti tudi nekaj zase! Da bi se rešil tega peklenškega prokletstva, da bi mu ne bilo treba umreti kakor Judežu, ako bi mu poredka grofica: »Mart, ti si gnusoba, poberi se, Mart!«

Tega bi ne mogel prenesti, tega ne! Odit iz Thorsteina od svojih golobov, od malega in velikega gospoda! In izgubiti gospo, ah, to gospo! — In golobje frfotajo in grlijo in se oglašajo ter ne vedo, kako je Martu pri srcu, da se lahko celo zgodi, da bo ta stolp čez malo časa prazen.

In Martov prest leze dalje v pesmarici.

»Jaz hočem živeti, skrbeti in trpeti...«

To je nekaj zanj. Oh, ta lepa pesem! — Še enkrat položi prst nanjo... To ni prevara... Ta pesem zanj... kakor bi bila ves čas nanj čakala:

»Jaz hočem se živeti, skrbeti in trpeti... dokler me Bog ne zove iz solzne zemlje. Po strmi poti stopam, ki vodi v zvezdni dom, tam čaka me moj Oče — Uteho našel bom.«

»Mart, ali ni to preveč zate? Caka te še tolažba... Kaj pa bo s prokletstvom, Mart?... In s klevanimi, ki si jih zakopal v zemljo in z okrnjenim očenašom?«

Zdajci Mart vstane in vzame lopato. Splazi se v noč in na travnik, kjer zalujejo zlomljene cvetke in frfotajo čuki v rojih... Ponoči veter tuli... pol lune sije na nebu... Kako se giblje in šumi po gozdu! Martu se dozdeva, kot bi slišal utripati neko zbevano srce. Tu šumi, šušlja, veje se nagibajo, kot bi jim kdo dajal znamenja.

Ce bo le kaj pomagalo! Toda mora pomagati! In če bodo zemljani planili nanj, da bi moral sam teči do konca sveta, če bi se le mogel osvoboditi tega prokletstva. Od lesnikovega grma odreže dve vejici ter ju zveže v sredini v znamenju križa, v najučinkovitejši znak med nebom in zemljo.

Tamle na ozari je zakopal krvavi klopčič ter pokrli mesto z mahom. V mesečini ga brž izsledi. Tu poklekne in vtakne v zemljo križ. Zdajci Marta znova premaga žalost. Gospa grofica bi morala umreti, bral je to v njenih očeh. Mart, ob čigar zmožnostih so učitelji obupavali, si je vendar zapomnil besede:

»Po strmi poti stopam, ki vodi v zvezdni dom...«

Da, po tej poti bo odšla gospa, ta ljuba gospa... in za njo se bosta ozirali veliki in mali gospod... Mart se že vidi, kako kleči ob njenem grobu... In spričo tega ga mora miniti vsa jeza, divjost in vse zlo... Toda še zadnji preostanek prokletstva mora vstran... Oče naš, ki si v nebesih... odpusti nam naše dolge, kakor mi odpustamo svojim dolžnikom... Glasno in hripavo doni po okrvavljenem rimskem travniku, katerega obseva luna, kjer plakajo zlomljene cvetke in plavajo po zraku v zobčastem poletu.

XL. POGOVOR.

Po viharnih, hladnih deževnih dneh, ki so na thorsteins-kem hribu dokaj občutni, je zopet zasijalo sonce... Sipek cvete ob vseh voglih in bezgo-vo grmičje se bohoti s svojim belim, dehtečim cvetjem v kotih in ob zidovju. V vrtu Rožamarije

cveto prekrasne rože. Bele rože plezalke se ovijajo po lokih in kolih, nizko rožno grmičje pa obrobja zeleno trato, katero obsipava vsako jutro s svojimi nežnimi listi.

Danes počiva Rožamarija prvič vse jutro na vrtu. Položila so jo na otomano, katero so postavili v hodnik, ob katerem se od ene strani vzpenja trta, ob drugi, sončni strani, pa se ovijajo vrtnice. Odsvit prodirajočih žarkov se zrcali na drobnem pesku, s katerim je pokrita pot vzdolž celega vrta. Ker je tu zrak čvrst in čist in ni soparno kot v kakšni lopici, je ta pot posebno priprava za izprehod v senci. Kadar stopimo iz tega obraščenege, senčnega hodnika, se nam zdi, da se nam prijazne barve po vrtu še dražestneje smehljajo. Prijetna tišina vlada tod okoli. Tu pa tam se začuje od daleč smeh in krikanje malega Henrika in šumljanje gozda pozdravlja s pobočja cvetoče in drhteče vrtnice.

Rožamarija je nekoliko spala. Pravkar se je zbudila ter se je začela ozirati za svojo zvesto bolničarko. Toda te ni blizu. Pač pa zaletiš lahne stopinje za seboj... Harro je!... Ah, da bi to srce ne nasprotovalo vsakemu veselju!

»Ti si čisto sama? Kolika sreča! Kje je tvoj ljubezni zmay?«

»Ne vem. O, Harro, kako lepo, da si prišel!« In Harro že kleči poleg svoje soproge in objema njeno otomano. Nje same še, žal, ne sme vzeti v svoje naročje.

»Dragica! Vendar sva enkrat zopet sama! Jaz že ginevam, sem že na pol mrtve od hrepenenja. Kaj se je od tiste noči že vse valilo po moji glavi!« Rožamarija mu poboža s svojo nežno, prosojno roko po laseh ter reče otožno:

»Moji ljubi rjavi kodri! Vsak dan jih je manj...«

»Star gospod že, kaj ne?... Saj sem ti zmeraj pravil, Roža. Ti si hotela imeti starega gospoda, zdaj ga pa imaš.«

»To sem jaz zakrivila!... in njena resni in obenem nežni pogled se potopi v njenih očeh.